

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímnendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását eredeti Fowler-féle gőzekével,

éppoly mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ = gőzszántási vállalkozó =
BUDAPEST-KELENFÖLD

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-ut sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtatnak jutányos árak mellett. Ugyazint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Permetezzünk

GUTMANN-féle elszakíthatatlan köpenyekben.

Vinczellér-, borsajtó-, pinczemunkásöltönyök, kötények és sapkák.

Mindennemű gazdasági vízmentes ponyvák, lópokróczok, vízmentes köpenyek, kör-

gallérok és öltönyök.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

GUTMANN J. ÉS T^{ARSA}

Budapest, VII., Rákóczi-ut 16.

Wiking-aratógépek,

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket

hozzávaló „**MANILLA**“ zsineggel

szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI. ker., Váci-ut 141. szám.

Sürgönczim: Magomobil.

Telefon 45-15.

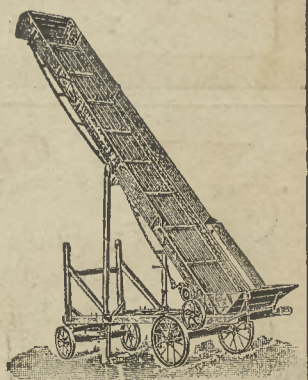
Elsőrendű

ARATÓGÉPEK, fűkaszálógépek, szal-

makaszalozók, szénagereblyék, erőhajtásu kukoriczamorzsolók, mint munkaerőt pótló gépek azonnali szállításra ajánlatnak

SZÜCS ÖDÖN mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalata által,

Budapest, VI., Nagymező-utca 66. sz.

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. A legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. *****

Gazdasági segédtsztek

jelentékeny gazdaságban azonnali belépésre felvételmek. Olyanok, kik az irodai munkálatokban jártság, előnyben részesülnek. Ajánlatok dupla borítékban „S. R. 50264” alatt: Schwarz József hirdetőjébe, Budapest, Andrásy-ut 7. küldendők.

Benzolüzemű

traktor,

keveset használt, teljes garancia mellett jutányosan eladó. Dénes B. Betéttársaság, Budapest, Vilmos-császár-ut 61/G.

Allások, pályázatok,

valamennyi szakmából olvasható az „Országos Pályázati Közlönyben”. Ingyen mutatóványszám. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 55.

A 32 év óta fennálló FISCHER-féle

ZSÁK- és

PONYVA- GYÁR BUDAPEST,

Nádor-u. 31-33. egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokróczok,

valódi amerikai
Manila-kéveketők,
SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffiánál. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztes-zsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

Stock-mótoros

szántógép,

kitűnő állapotban, birtokfeladás végett jutányosan eladó. Érdeklődések „Stock-ek” jellegre a kiadóhivatalba intézendők.

6 HP. cséplőkészlet nyersbenzolüzemre,

keveset használt, teljes garancia mellett, jutányosan eladó. Üzeméhez nyersbenzol 4 55 K. szállítunk. Dénes B. Betéttársaság, Budapest, Vilmos-császár-ut 61/G.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használható. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Benzinmotorokhoz tisztított és nyersbenzolt,

kizárólag gazdák részére olcsón szállít Dénes B. Betéttársaság, Budapest, Vilmos-császár-ut 61/G.

Uj és egyszer használt lisztes és korpás ZSÁKOKAT

legjobban és olcsón szállít:

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kéveketők-, ponyva-, zsineg-, juta- és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

A permetezésnél a RÉZGÁLICZOT teljesen pótolja a

PEROCID

A Colmari bortermelel Intézet a csász. és kir. földmívelésügyi minisztérium, a görcki, spalatói, st. michelei csász. és kir. borászati felügyelőségek szakközegei és a bécsi csász. és kir. növénykísérletező állomás stb. által kipróbálva és ajánlva.

Részletes ajánlatokkal szolgálnak a vezérelárusítók:

SCHWARZ ÉS TAUBER

nagykereskedők NAGYKANIZSA.

Nagyobb tömegű

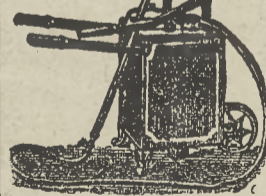
celluloid baromfilábgyűrű

ezen áruikk beszüntetése miatt, eldő.

Rendkívül kedvező alkalom kereskedők részére. — Tudakozódások: Crefelder Kammmfabrik, Crefeld, (Rheinland.)

A Heller-féle „KING”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül

PITTORE és TRIUMPH

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyú teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik.

Nyersolajat,

különleges

kenőanyagokat, mindennemű gép-, henger- és motorolajokat, zsiradék- és technikai cikkekkel szállít:

Cséplőgéptulajdonosok megrendeléseit különös gonddal és gyorsan lesznek szállítva.

BARTA BÉLA

olaj-, zsiradék- és műszaki cikkek nagykereskedése,

Budapest, V., Bálvány-utca 19.

Telefon: 176-42.

Gőz- vagy benzinmagánjáróhoz alkalmas

4- és 6-vasu első-rangú gyártmányu **EKÉK** igen kedvező árban eladók.

4 1/2, 5, 6, 7 lábas **fűkaszálók,**

igatáracsásboronák,
táracsás vetőgépek

kaphatók. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt

Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság géposztálya, Budapest, V., Vilmos császár-ut 26.

A legjobb gazdasági DARÁLÓ A PERPLEX ÖRLŐGÉP

Megőröl minden szemes terményt, szalmát, vagy más száraz takarmánypótló anyagot.

MARCHEGGI GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE R.-TÁRSASÁG

Vezérképviselő:

Hinsenkamp László

BUDAPEST,

V., Sziget-utca 4.

Peronospora fecskendő

Jessernigg rendszere.

Egyedüli fegyver a szőlő, gyümölcs és komló

ellen; használható kénmájoldat, rézgáliczoldat stb.-hez. Legfinomabb permet. Nem fásztó. Nincs javítás. Három évi jótállás. Sugártartama 1 perc. Az újabb javított kétszeresen működő szőlőkénporozó

„EXAKT”

Olcsó. Gyakorlati. Erőtkimélő. Árlap és használati utasítás ingyen.

J. Jessernigg, Stockerau bei Wien.

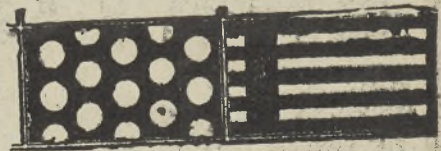
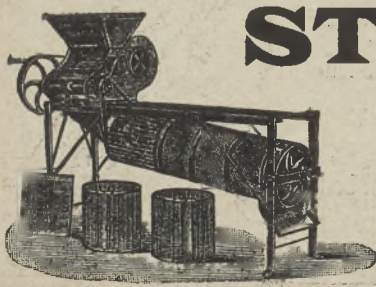
STAHEL és LENNER

trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44-46. sz.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és mindenfajta LEMEZROSTA gőzcséplőgépek számára.

ORDÓDI ÉS ALSÓLIESZKÓI ORDÓDY LÁSZLÓ

M. KIR. HONVÉDHUSZÁR HADNAGY

lapjaink kiadótulajdonosa és főszerkesztője az északi harctéren hősi halált szenvedett. Ezen egyszerű száraz hivatalos hir, melyet mi az első magántudósítások érkeztekor hinni nem akartunk, szívünk mély fájdalmát okozta, lelkünk megdöbbenő érzését váltotta ki belőlünk.

A derék jóbarát, az igazi nemes ember, a szó legszebb értelmében, az élet-erős ifju férfiú, ki lángoló hazaszeretetétől lelkesen vonult a harczmezőre, itt hagyva hőn szerető kedves menyasszonyt, szeretett nagyszüleit, édes jó nővérét és összes rokonait és jó barátait, itt azt a lapot, melyhez (majdnem azt lehet mondani) születése óta — 25 éven át teljes lelkéből ragaszkodott, mely össze volt növe, összeforrvá egész valójával, melyről a csaták hevében sem felejtkezett meg soha.

Amikor 1914 augusztus 2-án elbucsuztunk tőle, azon remény táplált minket, itt-hon maradottakat, hogy nemsokára visszatérve ölelhetjük szeretve tisztelt főnökünket keblünkre. A kérelhetlen sors másként intézkedett, szívünk megtelt keserűséggel, szemünk égő könnyel, ami kedves »Laczi« nincs többé. Kidőlt a hatalmas szellemi nagyság, Ordódy Lajos hasonló tehetségű fia az élők sorából, ki csak ezennel lett volna hivatalos nagyot és dicsőt alkotni, a mezőgazdaság és kivált ennek irodalma terén.

Élte merő tragédia. Még mint gyermek vesztette el drága jó édes anyját; atyja, az európai híri nemzetgazdász akkor hunyt el, mikor ő még mint 20—21 éves ifju, a gazdasági oklevelet szerezte meg.

Fiatal, de tetterős vállaira nehezedett a Gazdasági Lapok vezetésének, irányításának minden baja, gondja, melyet még a kiterjedt gazdaságának kezelése csak növelt. Közben még az egyéves önkéntességi évet is le kellett szolgálnia. És mikor már a nagy és fárasztó munkák után boldog családi otthont óhajtott magának teremteni, mikor már a szent házasság révében kívánt, a mindennapos munka után megpihenni, akkor egy ellenséges shrapnellgolyó kioltja a nemes életét. Május hó 7-én tizenkét és fél órai küzdelmes harcz után ellenséges shrapnell-lövéstől fején találva hősi halállal mult ki. Bajtársai a galicziai Odporuszov községben temették el. A család hazaszállítja áldottemlékü porhüvelyét és Nagykereskényen helyezendi örök nyugalomra. Gyászolják őt hazánk gazdái, mint jeles mezőgazdát, mint az újabb gazdasági eszmék zászlóvivőjét, mint ragyogó tollu gazdasági szakirót, kinek több — bár névtelenül megjelent közleménye — kivivta a közelismerés pálmáját.

Nyugodjék békében a sötétszinü hazai hant alatt, melyet oly lángolón szeretett, hogy éltét áldozta érte s melyet éltében oly nagy szakértelemmel művelt.

Drága jó barátunk Isten veled mindörökre!

Életrajzi adatai ezek:

Ordódi és alsólieszkói Ordódy László szül. 1889 augusztus 5-én Nagykereskényben (Hont megye), atyja Ordódy Lajos anyja székhelyi Majláth Gizella. Középiskoláit a budapesti kegyestanítórend (piaristák) gimnáziumában végezte. 2 évet töltött utána Wienben a „Hochschule für Bodenkultur“-on, majd a leipzig-i egyetemen

töltve 1 évet, gazdasági oklevelet szerzett ugyanott. 1910-ben halt el édesatyja (anyja pár évvel már azelőtt), mikor is átvette a nagykereskényi, eredetileg Majláth-féle és a málasi (Barsm.) ősi Ordódy-féle birtok kezelését. Önkéntesi évét a cs. és kir. 10. huszárezrednél teljesítette 1911/12-ben, utóbb áthelyezték a marosvásárhelyi 9. honvéd huszárezredhez.

A 11. K. T. D. huszár lövésosztály (ezelőtt gyaloghuszár-zászlóalj) 4-ik század tisztikara és legénysége mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett bajtársuk

ORDÓDY LÁSZLÓ

huszárhadnagy

május 7-én délután 6 óra 30 perczkor 12 és fél órai küzdelmes harc közben ellenséges srappell-lövéstől fejen találva a csatatéren igazi hősi halált halt. Fáj, hogy elvesztettünk, különösen azért, mert a jövő győzelemben nem vehetsz velünk részt. Drága hamvai Odporuszov (Galiczia) községben nyugsznak.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekről minden utányomást jogfentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	246
Tárca. — Uti jegyzetek. — Fehér Zoltán	246
Egyszerű szalmakötélfonó-eszköz. ... Váradai Szabó János	248
A számóca. — Ferenzi Endre	249
Könyvismertetés	250
Kérdések és feleletek	250
Kérdések: Visszatartott oselédgabona. R.	
Feleletek: Bogyós gyümölcsök térszükséglete. Ferenzi Endre	
Kisebb szakközlemények	250
Hírek	251

SZEMLE.

(Időjárás és néhány mezőgazdasági adat. — Hivatalos terméstudósítás. — A termésértékesítés köréből. — Valamint az új perrendtartásból. — Lisztkeverési rendelet enyhítése. — Amerikai hírek. — Német gazdák összzejövetele.)

A Mátra tövéből írják nekünk a következőket május 27-iki kelettel:

»Multi levelem óta a gazdasági helyzet csak rosszabbodott. A tavasziakban az aczat már ellepi a vetést, két arasszal magasabb náluknál. Ez nőhet, mert a gyökere mélyen behatol, a hol elegendő a nedvesség, de a vetés nem nőhet, mert egy csöpp esőnk sem volt. A legtöbb árpa már lesárgult, az ilyenek az sem használta, ha a Duna ráömlene. A zab ellentállóbb, ez még

tűri a rettenetes aszályt, ott a hol nem több az aczat mint ő.

Hétfőn megnéztem a gyöngyösi vásárt lóvétel céljából, mert négy hintóslóvamból csak egy megkehesedettet hagytak meg. Ez a háboru áldozata. A kocsisomat augusztusban behívták, napszámóra szorultam, míg egy kimustrált katonát kaptam, de alig volt ez két hónapig, ezt is elvitték, megint napszámóskézre került. A sok baba között a gyerek is elvész, így a gondatlan ápolás miatt kehes lett ez a lovam. Mondhatom, hogy csinos négy ló volt ez együtt és mit kaptam értük? 350, 400 és 500 frtot, összesen 1250 frtot. Ezen pénzért most legfeljebb egyet vehetek, de nem olyant, mint a requiráltak voltak. A legidősebb kilenczéves volt. Ily lovakat a vásárban látni sem lehetett. Parasztgebék és csikók voltak csak. De mily árt követeltek? Egy-közepes lóért, melyet szorultságból megvettem volna, 1875 frtot kértek! Egy-két éves rongyos csikóért 700—900 koronát. Egy oláhtól láttam egy pár ökröt 4400 kor.-ért megvenni. Parasztok vettek teheneket 850, 950, sőt egyet 1176 koronáért. A sertésár még meseszerűbb. Ártánysüldöket, egy éveseket, 160 k.-ért adtak el! Hallatlan pénzszorást láttam.

A kaszálás itt és nincs ember. Nem tudom, hogy a 60 hold rétemről, hogy kerül kazalba a csekély szénatermés. A kormány biztatta a gazdákat, hogy szabadságnak katonákat, de kérdés, mikor és elegendők lesznek-e a szénakaszálásra?«

Tehát nem mindenütt volt meg a kívánt s epedve várt eső, azért is a termésbe helyezett remények nem minden vidéken jók; különben ezt az alább kivonatatos közölt miniszteri jelentés is elismerni kénytelen.

A földmivelésügyi minisztérium május 29-iki hivatalos jelentése a vetések állásáról a következőket mondja:

A várva-várt csapadék az utóbbi napokban legtöbb helyen megjött ugyan, az országos jellegű esőzés azonban most is elmaradt, a helyi esőzések mennyisége pedig jóval kisebb volt a rendesnél, úgy hogy csak kevés helyen pótolta az előző hetek esőhiányát. Az esőzések, melyek többnyire zivatarokkal jártak, leginkább május 20—23-án voltak számottevők s legtöbb (50—80 mm.) jutott belőlük a Tisza-Maros szögének, továbbá Baranya, Bács-Bodrog, Szepes és Szeben vármegyének. Legkevesebb (1—10 mm.) esett az Alföld északkeleti részén, továbbá az

északi Felföld keleti felében és Pozsony vármegyében.

Szórványosan kisebb jégeső is volt, a mely azonban nagyobb károkat sehol sem tett. Ilyen jégesőt jelentettek: Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Baranya, Somogy, Esztergom, Trencsén, Szepes, Zemplén és Csanád vármegyék egyes helyeiről.

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt két hét vázolt időjárása csupán az ország déli és délnyugati részein volt kedvező a vetések fejlődésére, egyebütt azonban nem hozta meg azt a nagymérvű javulást, mely a májusi esők után rendszerint be szokott következni s melyre főleg az ország északkeleti negyedében a tavaszi kalászosoknak igen nagy szükségük lett volna. Ezen a vidéken ugyanis kevesebb eső esett s a több hét óta szomjazó talajnak csak vékony felső rétege ázott meg, melyet a folytonos szelek hamar kiszáritottak s így a kapott csapadék nem volt képes a több helyen sárgulni kezdő gyöngye tavaszi kalászosok megakadt fejlődését kellőleg elősegíteni. Annyi hatása azonban itt is volt az esőnek, hogy a vetéseket kissé felüditve, ellentállóbbakká tette a további szárazsággal szemben, minélfogva remélhető, hogy az ezen jelentés szerkesztésének időpontjában az ország többi részén megindult újabb esőzések ezeket a vetéseket is lényegesen megjavítják. Azokon a vidékeken, hol bővebb esők jártak, a tavaszi vetések igen szépen fejlődnek, egészségesek, egyenletesek.

Az őszi kalászosok csaknem mindenütt szépen állanak, az esőhiányban szenvedő vidékeken jól bírják a szárazságot, a hol pedig elegendő csapadékot kaptak, bujnak és a legszebb reményekre jogosítanak.

A kapásnövények, kerti vetemények, kereskedelmi növények, mesterséges takarmányok, réti füvek és kaszálók, a hol elegendő esőt kaptak, igen szépen fejlődnek, az ország északi és északkeleti részein azonban kissé visszamaradtak.

A szőlők legtöbb helyen dusan meg vannak rakva fűrtökkel s a gyümölcsösök is jó termést ígérnek. Fagykarak leginkább csak az északi és keleti magas hegyvidékeken vannak, de ezek sem lényegesek.

A gabonaműekkel bevetett terület kiterjedésére vonatkozó adatok összegyűjtése és feldolgozása a központi statisztikai hivatalban már folyamatban van, úgy hogy az ezek alapján összeállítandó területi kimutatások junius végéig elkészülhetnek.

TÁRCZA.

Uti jegyzetek.

Irta: Fehér Zoltán.

III.

Egy vasuti fülkében utaztam két magyar mérnökkel, az egyik, mint beszédjéből kivettem, gépészmérnök volt, a másik építész. Sötét köd ült a láthatáron, a homályos ablakokon kilátni is alig lehetett, én tehát kedvelt magyar szaklapjaimat bujtam. A két mérnök nyilván azt hitte, hogy nem tudok németül, mert magyar napilapjukat félrotéve, németül kezdtek beszélgetni egymással, én azonban hála legyen annak a két esztendőnek, mit Münchenben töltöttem, most is jól értek a németek nyelvén és színlelve az olvasást nagy érdeklődéssel hallgattam szavaikat, melyekből reám a legnagyobb hatást a következők tették.

A gépész vitte a szót, ő már 16 év óta van kint a Németbirodalomban, ott is nősült meg, annyira beleélte magát az ottani viszonyokba, hogy szinte visszatetsző most itt hazájában utazva az állapot. Különösen megdöbbenő az az élelmiszerdrágaság, mi egész Magyarországon felütötte hidra fejét, holott a német nagy városokban, mint Berlin, München, Hamburg, Drezda stb. most sem drágább mint békeidőben volt. Egészen tekintélyesnek mondható étkezéskor 3 márkáért már kitűnő ebédet kapni, de szerényebb uri igényeket kielégítő vendéglőkben van 90 filléres ebéd is. (No gondoltam magamban 39—40 év előtt technikus koromban is ilyenformán volt, akkor 40—45 bajor krajczárért ebédeltünk meg.) Pedig hát az élelmiszerek termelése semmivel sem kerül többre Magyarországon mint a németeknél, sőt úgy tudom, a termelő honunkban annyit sem kap érte mint az a bajor vagy porosz gazda. De az a baj, hogy itt minden egy csomó közvetítő kereskedő kezén megy keresztül, míg a fogyasztóhoz ér és

ezek mind meg akarnak gazdagodni, tehát óriási ügynökdijakat számítanak fel. Ezt nem volna szabad tűrni a magyar hatóságoknak. Itt Magyarországon az egész kereskedelem igen hibás alapokra van fektetve, nemcsak az élelmiszerüzleteket értem, de mindenféle kereskedelmet; kevés az igazán reális alapon nyugvó üzlet, s még óriási költséggel, roppant fényűzéssel dolgoznak, miért is nagy hasznot akarnak mindenkiből kicsikarni, hogy megélhessenek. Drága itt az üzlet, drága a hitel, drága a lakás és sok az esz kimó, kevés a főka, azaz aránytalanul sok a kereskedő a népességhez képest, azért aztán kis forgalom és kevés haszon jellemzi a merkantilis köröket, holott megfordítva kellene lenni, mint Németországban. Hanem hát itt mindenki kereskedni akar, mert egypár meggazdagodott kalmárról regéket mesélnek; ez az oka, hogy annyi esőd sehol a világon nincs, mint itt szép hazánkban. Új alapokra kellene fektetni a kereskedelmet, olcsóbbá tenni a hitelt elsősorban azzal, hogy a sok felesleges bank és takaré-

EREDETI NÉMETORSZÁGI

MAROKRAKÓ-ARATÓGÉPEKET
és **FŰKASZÁLÓKAT.**

EREDETI AMERIKAI

KÉVEKÖTŐ-ARATÓGÉPEKET.
CASE GŐZ-SZÁNTÓGÉPEKET.

LANZ-FÉLE SZAB. ÖRLŐGÉPEKET — TAKARMÁNYDARA

ELŐÁLLÍTÁSÁRA **TENGERICSUTKÁBÓL.**

AJÁNLATTAL
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERULET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

A beérkezett jelentések alapján azonban hozzávetőleg már most meg lehet állapítani, hogy az őszi kalászosok területe folyó évben is megközelíti azt a területet, melyet normális években ősziakkal bevetni szoktak.

Ez alapon feltehető, hogy a mult őszzsel bevetettek őszi búzából 5,700.000 kat. holdat, őszi rozsból 1,900.000 kat. holdat, őszi árpából 100.000 kat. holdat.

Az őszi vetésekből levonva a kiszántásokat, de hozzáadva a tavasziak területét és a pótvetéteket, a kalászosok összes vetésterülete hozzávetőlegesen (%-os) számmal kerek számokban a következő: buza 5,810.000 kat. hold, rozs 1,880.000 kat. hold, árpa 1,990.000 kat. hold, zab 1,840.000 kat. hold.

A négy főkalászos ezidőszerinti terméskilátásai a beérkezett első minősítőbecslés adatai szerint nagyobbára közepesek és jók.

A jó, közepes és gyenge termésű vármegyék száma a következőképpen alakul:

	a buza	a rozs	az árpa	a zab
	vármegyében			
jó közepes (2-3)	6	4	8	8
közepes (3)	28	32	29	22
gyenge közepes (3-4)	—	—	2	6
gyenge (4)	7	8	5	9
jó (2)	22	19	19	18

Nagy érdeklődéssel olvassuk naponta az esőről szóló híreket és ezekből, valamint a magántudósításokból is körülbelül ugyanazon reményekre következtethetünk, melyeket a hivatalos tudósításból kihámozhatunk. Bizony most a főkérdés világszerte az, hogy *milyen lesz a termés?* Ez a roppant fontos kérdés izgatja most a gazdasági közvéleményt még pedig nemcsak nálunk, hanem Ausztriában és Németországban, — sőt az ántánt körében egyaránt. Megállapíthatjuk, hogy a naponta érkező nem hivatalos jelentések rendkívül megnyugtatók s ha a legközelebbi négy-öt hét a jó reménységet igazolni fogja, (a mi iránt nem lehet kétség), az ország az átlagot okvetlenül jelentékenyen felülmúló jó termésre számíthat. Ebben a bizvást remélhető esetben kérdés tárgya lehetne az is, hogy a szabad áruforgalmat esetleg mily mértékben állíthatják vissza. A N. W. T. egyik mult heti számában a termés valószínű arányára nézve érdekes szakszerű becslés foglaltatik. E szerint Magyarországon Horvátországgal együtt 46 millió mázsa búzára, 13'5 millió mázsa rozsrá, 15'10 millió mázsa árpára, 13 millió mázsa zabra,

48'50 millió mázsa tengerire, 2'7 millió mázsa hüvelyesre és 53'2 millió mázsa burgonyára lehet számítani. A monopolisztikus kezelés esetén tehát 192 millió mázsa termés közvetítése jutna a requiráló monopolium üzemének hatáskörébe, ennek az üzemnek hitelezőlekező részletével együtt. A bécsi lap kombinációja szerint az osztrák termés eredménye 198'3 millió mázsa gabonát, hüvelyeset és burgonyát utalna a requiráló csoport hatáskörébe. Ezek a kiragadott számok adják a mértékét annak a milliárdos kereskedelmi és pénzforgalomnak, amelynek helyes lebonyolítása a végső döntés alapos megfontolását követeli a kormányoktól.

Hogy ez a kérdés nemcsak a gazda, de a kereskedelmi köröket is mennyire foglalkoztatja, mutatja az a hír, mely mai számunkban olvasható »Az ideai gabonatermés értékesítése« cím alatt. De ezenkívül is az ipar- és kereskedelmi kámrák tárgyalnak, tanácskoznak, felterjesztést intéznek a kormányhoz, hogy a vidéki gabonakereskedelmet is engedjék befolyjni az új termés értékesítésének és szállításának munkájába, hogy ezen ez ideig bevált tényezőnek közbejöttével bonyolítsák le a requirálók a gabonaügyleteket, melyek minden bizonnyal simább kimenetelűek lesznek, ha ezen hozzáértő körök munkája nem lesz kizárva. Még Németországban is, hol sokkal simább folyt le minden requirálás, mint nálunk, sok panasz merült fel ott is mozgalmat indított a vidéki g. kereskedelem, annál jogosabb a mieink mozgolódása s hisszük és reméljük, hogy nem eredménytelenül kérvényeznek. Már magában a nagy magtárhiány sok kis- és nagygazdánál, a sürgős cselekvésre fogja készíteni a hatóságokat, s bizony akkor a vidéki gabonakereskedők raktárai, magtárai éppen oly jó szolgálatot fognak tenni, mint szakavatott munkásságuk. Ne zárkózzék el a kormány a vidéki kereskedőktől, ne adjon monopoliumot a budapestieknek mint most!

Kedves gazdatárs, ki annyiszor voltál már szenvedő fél oly perekben, melyeket a különben általunk is nagybecsült tőzsdebiróság ítélte döntött el, te bizonyosan örömmel fogadod az alábbi hírt, mely szerint kötést csinálhatsz a nélkül is, hogy kikötve lenne a tőzsdebiróság illetékessége s akkor a rendes bíróság eljárása a döntő. Ime olvasd az alábbiakat:

Az új Perrendtartás életbelépése óta a tőzsdebirósági kompetencia kérdésében az alsó bíróságok nem egyöntetűen ítéleztek, a mennyiben

udvaron nagyszámu teli lisztzsákokat foglaltak le, buzaliszt helyett fűrészpórral voltak megtöltve. Hasonló szállítmányt, mely egy prágai sütőnek volt czimezve, az államvasutak raktárában fedeztek fel. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított a család ellen.

De ugyanakkor az is benne volt ugyanazon lapban: Weni jelentés szerint három hétre lecsuktak egy vállalkozó szellemű kalmárt, a ki egy vagon diót vásárolt anélkül, hogy »ez árura szükség lett volna«, hanem beraktározta a csemegét, nyilván abból a czélból, hogy bevarja a nagyobb árakat, szóval: spekulált a dióval. Ime Ausztriában is bevállal az a közmondás, a mely a kis és nagy... spekulánsokról szól, nemcsak Magyarországon, hol (enyhén szólva) a nagy üzereknek semmi bántódásuk, de a kicsinyeket megbüntetik szigorúan.

Berlinben, ha a szabó vagy cipész megigéri, hogy elkészíti portékáját, mérget vehet rá, hogy azt pontosan el is viszi Önhöz. Ha egy magyarországi mesterember esküszik

egyes esetekben csak akkor állapították meg a kivételes fórum illetékességét, ha az illető okirathat annak kizárólagossága kétségtelenül ki volt fejezve. A budapesti kir. tábla most P. IV. 3594/1915. számú határozatával elvi jelentőségű döntést hozott, a melynek érdekes indokolásából kiemeljük a következőket:

Valamely peres ügy hovatarozósága kérdésében elsősorban a hatáskört kell vizsgálni és csak oly bíróságok illetékessége konkurrálhat egymással, melyek az eljárásra hatáskörrel bírnak. A fennforgó esetben a felek a peres kérdést az áru- és értéktőzsde választott bíróságának hatáskörébe utalták, mely nem is rendes és nem állami bíróság, hanem a tőzsde — mint autonom testület — kebelében alakult és a törvény által kivételes joghatósággal felruházott bíróság. Ez a tőzsde alapszabályaiiban megállapított különleges szabályok szerint jár el a hozzá utalt peres ügyekben, tehát a tőzsdebirósági eljárás kikötésével a felek nemcsak kivételes eljárásnak vették magukat alá. A szobanforgó kikötés mellett — bár abban a rendes bíróság eljárása kifejezetten ki nem zárta — nem lehet szó a tőzsdei választott bíróság és a rendes bíróság egyenlő hatásköréről, mert a felek közmegegyezéssel elvonták a vitás jogügyet a rendes bírósági eljárás alól, ettől a megegyezéstől pedig egyik fél sincs jogosítva egyoldalulag eltérni s a rendes bíróság jogsegélyét igénybe venni.

Az európai háboru okozta rendeletek egyike, mely szigoruan végre is lett hajtva, a lisztkeverési rendelet volt, de most, mikor már alig 4 hét választ el az új lisztől, mikor már a kormány is látja, hogy kevesebb kukoriczaliszt hozzákeverése mellett is kijövünk a főző- és kenyérliszttel az új termés forgalomba hozataláig, most megjelent: a m. kir. miniszteriumnak 1800/1915. M. E. számú rendelete, az 1113/1915. M. E. számú rendeletben a buza kiörlésére, valamint a buza- és a rozslisztnak kenyérlisztpótló anyagokkal történő keverésére vonatkozólag foglalt rendelkezések kiegészítéséről.

1. §. A kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel és a földmívelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországra nézve a bánnal egyetértőleg indokolt esetekben eltéréseket engedélyezhet azon szabályoktól, a melyeket a közfogyasztásra szánt buza-, rozs-, árpa- és tengerliszt előállításának és forgalombahozatalának szabályozásáról 1915. évi márczius hó 30. napján 1113/1915. M. E. sz. alatt kiadott ren-

degre, földre, hogy bizonyos határozott időre meg fog jelenni készítményével Önnél, akkor mérget vehet rá, hogy nem teljesíti ígérteit és várhat napokig, esetleg hetekig, míg végre elkészül rendelése. Egy rokonomnak a szabó megígérte, hogy 2 hét múlva elhozza az öltözetet és éppen két hónap múlva jelent meg vele. A hol az adott szó szentsége ily gyenge alapon áll, ott ne is csodálkozzunk, hogy az általános elégedetlenség napról-napra emelkedik.

Lám, mondja a fiatalabbik építész, ki még nőtlen, én Berlinben havonta 30 márkáért kaptam szobát és reggelit, míg Budapesten ugyan ilyen butorozott szobáért reggeli nélkül 50—55 koronát, sőt legutóbb 60 koronát fizettem, mert hát a lakások méregdrágák és az, a ki havi szobákat ad ki, nemcsak azt akarja, hogy ingyen lakhasson, de maradjon is neki mit aprítani a tejbe.

(Folytatjuk.)

Saját földjén kockázat nélkül

győződhet meg arról, hogy a

CATERPILLAR motoreke

jelentékenyen olcsóbban és gazdaságosabban dolgozik, mint bármely más géperezű szántókészlet, mert komoly vételszándéku nagyobb gazdaságoknak hosszabb idejű próbaszántásra szállítjuk.

A hazai viszonyoknak megfelelőleg tökéletesített 1914. évi Caterpillar a legválógotottabb, kopásnak ellentálló speciális anyagokból, rendkívül szolid kivitelben épül s így a tartósság és üzembiztoság szempontjából is megfelel a legmesszebbmenő kívánalmaknak s karbantartása elenyészően csekély költséget igényel.

HOLT CATERPILLAR COMPANY
VEZÉRKÉPVISELETE:
BUDAPEST, V., HOLD-UTCZA 5.

delet 2. §-a a buza kiörlésére nézve, valamint azoktól, a melyeket az idézett rendelet 4. §-a az ott felsorolt buzalisztek és a rozslisztek tekintetében a kenyérlisztpótló anyagokkal történő keverésük módjára és mérvére nézve megállapít. Az idézett rendelet 4. §-ának 2. bekezdésében foglalt rendelkezés hatályát veszti.

2. §. Ennek a buzaliszteknek az árát, a melyet a buza kiörlésére nézve az 1. §. szerint engedélyezett eltérések alapján az 1113/1915. M. E. számú rendeletben meghatározott minőségektől eltérő új minőségben állítanak elő, a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg.

3. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Budapest, 1915. évi május hó 22. napján.

Tehát már nem kell ezentúl nagyon sanyargatni magunkat a szokatlan kukoriczakenyérrel, ehetünk jobbat is, mint a berliniek, prágaiak, hol fehér czipó és 0-ás lisztből készült zsemlyével találkozunk honfitársaink egyes vendéglőkben. Reméljük, 4 hét múlva nálunk is így lesz. Adja Isten!

*

Hogy a háboru befolyással van a békében élő nemzetekre is és különösen az ipar- és kereskedelem pangására, azt mutatják az Amerikából érkezett alábbi hírek. A munkanélküliség arányai mindig jobban kiterjednek, növekednek, mindenféle jövedelmek megcsappantak és az üzletelenség lépten-nyomon jelentkezik a tengeren túl is, mire mult heti számunkban közölt oregoni levél is rámutatott. Ennek nyomai érezhetőek is már, úgy a lapok hasábjain, mint az általános fölfogásban. A fogyasztási adó jelentéktelen tételeiből, — most, hogy az egyedül komoly állami bevétel, a vámjövdelem, ugyszólván teljesen megszűnt, — hatalmas adósróftot kovácsolt a kormány. Rendkívüli hadiadó czimén megadóztatnak újabban minden élvezeti cikket, bort, sört, dohányt, minden luxust, ugymint színházjegyet, kuglizókat, billiárdot, autót, zongorát, saját motorokat, egyszóval mindent, a mi nem okvetlenül szükséges a megélhetéshez. Európa háborujáért még így is mélyen zsebébe kell nyulnia az Unió adózóinak. (És ez is olyan pont, a mit az amerikai nem tud sokáig elviselni).

*

A német gazdák vezetői összegyűltek Berlinben, hogy a legfontosabb és legsürgősebb gazdasági kérdésekről tanácskozzanak és noha a »Bund der Landwirte« szokásos évi nagygyűlése elmaradt, mégis a császár elég fontosnak találta a kisszámú összejöttek üdvözlő táviratára azt felelni, hogy: Isten áldása kísérje a német gazdák munkáját, eme munkásságnak a házára való jelentősége csak e komoly időkben domborodott ki teljes fényében...

Igen is most, midőn elzárva minden külső élelmiszertől, kizárólag a belföldi terményekre van utalva úgy a német, mint az osztrák és magyar monarchia, most tudja csak minden ember, hogy a mezőgazdaság az, mely életet ad, mely a megélhetést lehetővé teszi. A német gazdák megmutatták, hogy mostoha talajviszonyok mellett is képesek annyit termelni, amennyi az egész birodalom lakosságának elegendő; mutassuk meg mi magyar gazdák is, hogy képesek vagyunk annyit elővarázsolni a talajból, a mennyire nemcsak önmagunknak és Ausztriának szükségük van, de szövetséges társainkat a németeket és törököket is ki tudjuk — ha kell — segíteni s még feleslegünk is maradjon a jövőre, melynek termése ki tudja milyen lesz, hisz Isten kezében vagyunk. A hadseregek által tönkretett galicziai és bukovinai termések pótlására is a mi mezőnk vannak hivatva, ezt tartsa szem előtt minden gazda s ha ma már sem a gabonatermés minőségén és mennyiségén javítani nem is képes, de egyéb terményekén még tegye meg azt a mi lehetséges.

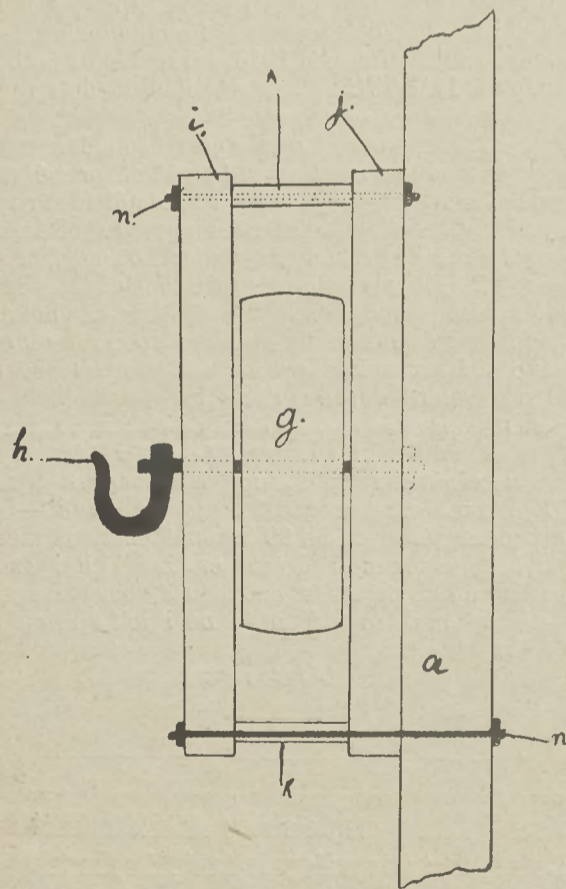
Egyszerű szalmakötélfonó-eszköz.

A manillazsineg és az egyéb kéveköttözőanyagok hiánya mindenesetre nagyban hozzájárul ez idén ahhoz, hogy a learatott gabonának kévekbekötésére szalmaköteleteket fogunk használni; mert hiszen attól a régi, de mindenkor magpocsékolást jelentő eljárástól — a mely szerint magából a fejes, kalászos gabonából, az erre a célra kinyűtt, vagy egyszerűen csak lekaszált szálakból készítették az annak bekötésére szolgáló kötelet — nemcsak a magas gabonaár, de amiatt is el kell tekintenünk, mert most minden szem megtermett gabonát rendelkezése céljára kell mindenáron megmentenünk. Vannak ugyan a gépkereskedők árjegyzékeiben a szalmakötélfonásra szolgáló gépek ismertette és ajánlva, de mivel ezeknek az ára az 500 korona körül mozog, talán nem végzek felesleges munkát, ha az ábrákon bemutatott és néhány korona költségből kiállítható egyszerű eszközt az alábbiakban úgy igyekszem leírni, hogy azt ennek alapján t. gazdatársaim házilag könnyen elkészíthessék.

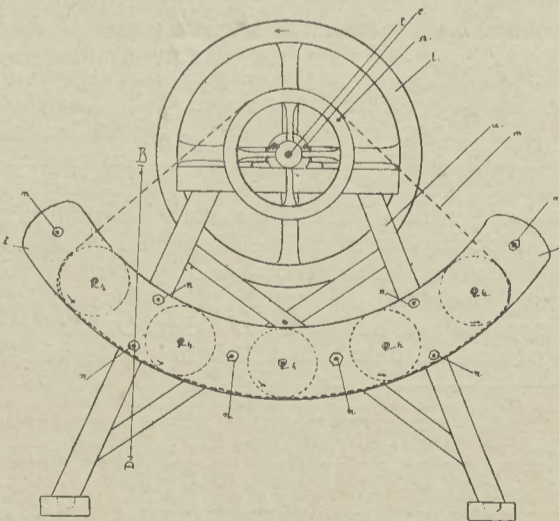
Ha emlékezetem nem csal, ennek az eredeti rajzát éppen ezen nagybecsű lapokban láttam, azoknak ezelőtt 15—20 évvel megjelent valamely számában és azt akkor nyomban utána is

készíttettem, ezóta ezzel az eszközzel állítottam elő szalmakötélszükségletemet és bár ez jóval kevesebb volt is, mint az, a mely most általában mutatkozik, de azért remélni vélem, hogy a kellő számú ilyen eszköz a mostani szükségletnek olcsó előállítására nemcsak megfelelőnek, de végeredményében még nagyon is olcsónak fog bizonyulni. Lássuk tehát az eszköz leírását:

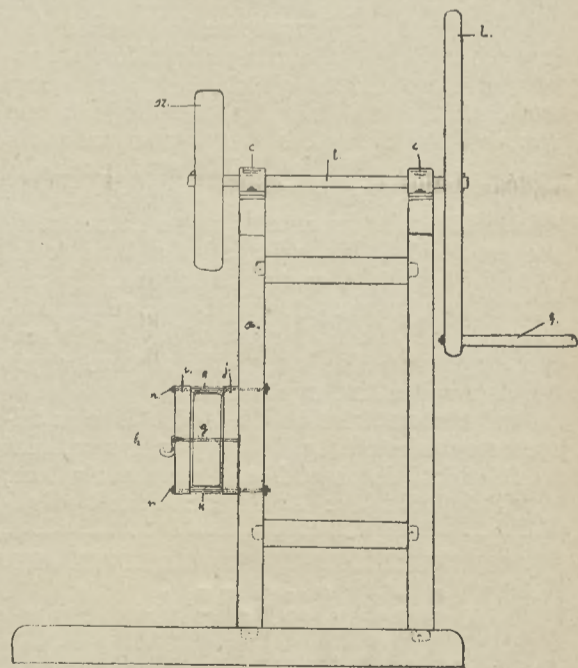
Az eszköz vázát az a) ákác vagy más alkalmas fából készült állvány képezi, a melyre a két darab ócska c) csapágyat, a rajz szerinti helyen erősítjük fel. Ezekben mintegy 25—30 mm. vastagságú és a megfelelő hosszúságú f) tengely nyer elhelyezést, a melynek egyik végére egy, akármilyen előkerült s körülbelül 20" (= 53 cm.) átmérőjű sz) szijkerék, a másik végére pedig, a könnyebb meghajtás céljából egy ócska szecskaavágó lendítőkerék l) ékeltek fel és utóbbira az f) hajtófogantyú erősítetik reá. A mint a rajz mutatja, az állvány talpfái az egyik oldalon hosszabbak, a tengelynek az erre eső végére a szijkerék, a másikra ellenben a lendítőkerék szerelendő fel. Az állványnak a szijkerék felőli oldalára két azonos iveltségű és deszkalapokból kiképzett ívet vagy ilyen hajlásu, mintegy 5/4" (= 3 cm.) vastag keményfalapot oly módon erősítünk a rajzban vázolt helyeken, anyás csavarokkal fel, hogy ezek az i) és j) ívek az n) csavarokra ráhúzott k) köldökök által megszabott méretű hézagot képeznek. Ez a köz vagy hézag az i) és j) ívek egyszerű furataiban elhelyezett és ezekben forgó kis tengelyekre reá húzott öt darab, tömör fából vagy pallóból készült, mintegy 8—10" (= 21—26 cm.) átmérőjű s 3" (= 8 cm.) széles szijkorong g) befogadására szolgál. Ezeknek a szijkorongoknak a tengelyét olyan 10—13 mm. vastag gömbölyűvas képezi, a melynek a szijkorongok szélességének megfelelő középső része az eredeti méretet valamivel meghaladó vastagságban négyzetlegre kovácsoltatik és hossza az i) és j) falakon körülbelül 1" (= 25 mm.-el) túlerővel szabatik meg. E tengelyeknek az a kiálló része csavarmenettel látván el, ennek a j) falon túlerő részére egyszerű anyacsavar erősítetik, mely a lecsavarodás ellen elötölőszeg által biztosítatik, míg az i) falon kiálló csavarorsókra, a megfelelő anyává kiképzett részükkel a h) horgok csavartatnak fel. Az sz) szijkerék és a g) szijkorongok köré a vastagabb pontozott vonallal jelzett m) szij, vagy megfelelő kenderheveder csatolatik és ennek közbejöttével azután a nyíl irányában meghajtott lendítőkerék mozgása ezen szijkorongnak is a nyíl irányában történő forgását eredményezi s ezekkel a tengelyekre csavart horgok is forgásba hozat-

36. ábra. A-B metszet nagyítva.

37. ábra. Szalmakötélfonóeszköz előlről nézve.

38. ábra. Szalmakötélfonóeszköz, oldalról nézve és metszet.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményező utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földművelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utányomás joga fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Ordódy Lajos	91
Kiknek és hogyan kell méhészkedni? — Tóth Lajos	91
Kérdések és feleletek	92
Kérdések: Tehénistálló fertőtlenítő meszelése, K. J. — Megbetegedő keltetőpulyka. B. L.	
Feleletek: Malacoknál fordul-e elő korgóság? a.	
Kisebb szakközlemények	92
Hírek	92

JÁRVÁNYOK

fellépte esetén forduljon a

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE
RÉSZVÉNYTÁRS. IGAZGATÓSÁGAHOZ
BUDAPEST, IX., LONYAY-UTCZA 18/B.

Sürgőnyczim: Vaccin. Budapest.

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Az intézet anyagai egész Európában elterjedtek s megbízhatóságuk, állandó bakteriológiai karakterük és hatékonyságuk közismeretes. Felvilágosítások, szaktanácsok és laboratóriumi vizsgálatok díjmentesek.

Ordódy László

gyermekkorától — hősi elestéig.

Irta: somogyomi Papp György.

Midőn 1885-ben Erdélyből feljöttem — május havában a megnyílt országos mezőgazdasági kiállításra — az akkori kerepesi-uti „Fehér ló”-szállóban, most Rákóczi-uti „Hunnia”-szállóban ütöttem fel tanyámat 30 évvel ezelőtt, többször felmentem a közeli Muzeum-köruton székelő „Gazdasági Lapok”-hoz, és a Fiume-kávéházban olvastam a délutáni pihenő órák alatt, mint jelenben is, hazánk legrégibb agrárlapját. Ordódy Lajos és neje Mailáth Gizella, Baross Károly, Ordódy Vilmos és Igali Szvetozár társaságában is gyakran megfordultam.

Midőn néhány évvel később, 1897 és 98-ban a „Gazdasági Lapok” kereskedelmi rovatával a szerkesztőség és kiadóhivatalban hetenkint rendszeren foglalkoztam, a kis Laczika gyermekéveit a Muzeum-köruti lakásban szülői körében töltötte és gyakran bekukkantott hozzánk. Kedvencünk volt mindig és nem igen kellett csintalankodásaiért panaszkodni. Édes jó anyjának elhunytá után már ritkábban láthattuk és amikor a bécsi gazdasági főiskola rendes hallgatója lett, édes atyja újból személyesen mutatta be

nekem, nagyra fejlődött derék fiát a szüniei otthonlétekor. Egyéves huszárönkéntesi katonai szolgálatát Ordódy László a budapesti 10. cs. és kir. huszárezrednél teljesítvén 1911/12-ben, a háboru kitörésekor azonnal az erdélyi 9. honvédszázadhoz vonult be Marosvásárhelyre mint zászlós és később a harcra vezényeltetvén, kitűnő szolgálataiért huszárhadnagygyá lett előléptetve, korai hősi halállal mulva ki az oroszok elleni ádáz küzdelemben az északkeleti harctéren.

A „Gazdasági Lapok” 1848-ban ágyudörgés, trombitaharsogás, kardcsattogás, fegyverzörej közepette, a szabadságharc kitörése után indult meg és ráczáfolt arra a latin közmondásra, hogy: „Inter arma silent musae”, — az oroszok előtti „világosi fegyverletétel” rövid időre megszakította e szaklap pályafutását. Idők mulásával, 67 év után, most egyik legerősebb oszlopa és főszerkesztője dült ki — világharcban küzdve fegyverrel a kezében az oroszok ellen — drága honunk léteért. Adja Isten, hogy mielőbb teljesen leverve ősi ellenségünket, megtorlássuk e fiatalon kioltott drága életet és a magyar haza legrégibb szaklapja, a „Gazdasági Lapok” megújulva, megerősödve, elterjedve, e világháboruban tüzkereztségét is kiállva, fellendüljön mezőgazdaságunk és a hazai közgazdaság önálló talpra állítása és felvirágoztatására.

Kiknek és hogyan kell méhészkedni?

Minden embernek, a ki legalább is annyi hellyel rendelkezik, a hol néhány család elfér. Ime a legrövidebb és mindent magában foglaló válasz. Egy-két megjegyezni valónk azonban mégis lehet a kérdés fölött, még pedig olyan értelemben, hogy a méhészetet *elsősorban kik és milyen módon karolják fel.*

Először is tegyünk különbséget a városok és községek lakói között, a helyet illetőleg pedig a belterület és a városok, illetve községek határain kívül levő u. n. szabad területről, melybe a szőlőhegyek, gyümölcsök, mezők, erdők stb. tartoznak.

A városok, főleg a nagyvárosok lakóiról kevés mondani való van. A lakosság zömét képező iparosok és kereskedők közül azoknak, kik egy nagyobb vállalat szolgálatában állnak, általában függő helyzetük miatt nincs módjukban méheik számára a megfelelő helyet a város belterületén biztosítani, de ha egyeseknek volna is, haszonnal nem méhészkedhetnek, mert az élelemért a méheknek messze kell menni s utjukban a por, füst és egyéb káros körülmények miatt igen sok veszélynek vannak kitéve, úgy, hogy ilyen családok sokszor elnéptelenednek s őszig igen sok teljesen elpusztul.

Már kedvezőbbek a viszonyok kisebb városokban és a nagyvárosoknak is a külső részein, a hol a házakhoz rendszerint csinosan berendezett kis udvarok, illetve kertek tartoznak. Ezeknek csak emelheti a díszét néhány kaptár, stilszerű kis méhházal, vagy pedig egy-két kaptár-

ducz, mely a kert alkalmas helyén egy bokor, vagy fa árnyékában nyer elhelyezést. A méhek élelemszerzése itt már könnyebb. A házak kisebb-nagyobb kertek, udvarok által vannak körülveve, az utcák rendszerint fákkal szegélyezettek, melyek az év bizonyos részében élelmet adnak méheinknek. A mezőt is könnyebben megközelíthetik s így létfeltételeik eléggé biztosítva vannak. Anyagi haszonról azonban még ilyen viszonyok között is csak helyenkint és néha lehet szó, meg kell elégednünk legtöbbször azzal, ha méheink saját élelmükön felül még háztartásunk részére is gyűjtenek valamely fölösleget. Ennél azonban sokkal többre kell becsülnünk a méhészkedés által nyújtott kellemes szórakozást, mert a városi hivatalnok vagy kézi munkás, a ki napközben irodák, munkatermek egészségtelen levegőjében kénytelen tartózkodni, csak lelki és testi üdülést nyerhet, ha szabad idejében méheivel foglalatkosodik, szemléli munkálkodásukat, békés, harmonikus életmódjukat.

Azon városi lakosok, kiknek nincs módjukban otthon méhészkedni, ha idejük és körülményeik engedik, rendezhetnek be méhészetet lakásuktól távolabb valamely bérelt területen, ha az egyébként könnyen megközelíthető és méhészkedésre alkalmas. Ezt azonban többnyire csak luxus-számba menő kiránduló helynek lehet tekinteni és csakis ügybuzgó méhészek és elegendő szabad idővel rendelkező egyének, főleg nyugdíjasok engedhetik meg maguknak.

Más viszonyok között méhészkedhetnek a községek, illetve faluk lakói. Foglalkozásuk szerint három csoportba sorolhatjuk őket: főzömét a földmiveléssel foglalkozók képezik. A lakosok számára merőben vannak továbbá kézművesek (iparosok) és kereskedők, kiegészíti a község, illetve falu lakosságát az u. n. helybeli intelligencia vagyis a szellemi munkával foglalkozó egyének (lelkészek, jegyzők, tanítók), kikhez számíthatjuk még a helyben lakó, illetve a község határához tartozó közép és nagybirtokosokat, bérlőket stb.

Első helyen a falusi intelligenciáról szólva, azt kell mondanunk, hogy annak mint a község vezető elemének már példaadásképpen is kell méhészkedni. A tanítók, lelkészek hivatásuknál fogva is oktatói a népnek, amellyel elsősorban a kellő tudásuk a méhészet legmodernebb vívmányait a gyakorlatba átvinni és azokra másokat is kioktatni. Nem kevésbé hivatott a méhészet felkarolására a mező és kert gazdálkodással foglalkozó intelligencia, annál is inkább, mert itt az anyagi eszközök is rendszerint teljes mértékben megvannak. Alkalmas és nagy hellyel rendelkeznek és a berendezéshez szükséges tőkéhez is könnyen hozzájuthatnak, úgy hogy elsősorban a közép és nagybirtokosok lehetnek a méhészeti nagyüzemek a kereskedelmi méhészetek képviselői. Természetes, a nagyarányú méhészet külön szakember alkalmazását teszi szükségessé, de hiszen a jövedelemből neki is jut és marad is. Ezt megszívlelni igen-igen sok középirtokosnak érdemes volna. Sokan hangoztatják azt a nem egészen igaz állítást, hogy a mai drága munkabérek mellett vagy legalább is nagyon nehezen lehet jövedelmezően gazdálkodni. Ez azonban csak annyiban felel meg a valóságnak, hogy a mai viszonyok között az egyoldalú pl. tisztán gabona gazdálkodás nagyon kockázatos, mert ha valamely ok miatt az

A legjobb rendszerű és gyártmányu

Jepsen-féle tejgazdasági cikkeket, tejpasztőröket, vajkészítőgépeket, tejhűtőket, Batic-separatorokat, hűtőgépeket, Max-fejőgépeket szállít, nagy üzemeket, modern gazdasági építkezéseket tervez és berendez!

Legkiválóbb vezérképviselők és saját villanyerőre berendezett gépműhely

ESSŐ ÉS TÁRSAI okleveles mérnökök.

ESSŐ és dr. PATTANTYUS gépészmérnökök, MARSCHALKÓ műépítész, mezőgazdasági és elektromos berendezési vállalata, BUDAPEST, VIII., József-körut 14.

egyetlen jövedelmi ág veszteséggel zárul, könnyen meginog a gazdaság létalapja s vele a tulajdonos anyagi helyzete. És sajnos a gyakorlatban ez a szomorú eset napirenden van, pedig gyakran el lehetne kerülni, vagy legalább is igen kevés esetre leszállítani a gazdálkodás többirányú kiterjesztése által, mint azt mindinkább többen és többen teszik, még pedig igen szép sikerrel. Nos itt rámutatok a méhészetre. Minek ismétlem, hogy ez az üzemág 20—50—80% jövedelmet is ad, legyen elég annyit megjegyez-nem, egy 400—600 holdas mezőgazdaság jövedelmi mérlegében évről-évre a bevételi rovaton 6000—8000 koronás tétel, melyből a megfelelő kiadási rovatra mindössze csak 1500—2000 kor. esik, egy ilyen tétel, mely a méhészet útján érhető el, legtöbbször egymaga képes a többi üzemágak esetleges veszteségét pótolni, illetve ugy helyreállítani a gazdálkodás jövedelmezőségét, hogy végeredményben az egész gazdaság tőkéértéke után a méltányos és jónak mondható 6—8%-os jövedelmet megkaphatjuk. A méhészet ilyen esetben tehát a gazdálkodás, illetve a tulajdonos létalapját mintegy biztosítja, egy mentő eszköz, csak utána kell nyulni.

A községek többi lakói foglalkozásuk és helyi viszonyaik szerint különböző arányokban és különböző módon méhészkedhetnek. Nem mulasztom el ez alkalommal külön a kisiparosokról megemlíteni azt a meglehetősen rossz szokást, hogy ha valami uton-módon némi tőkéhez jutnak, nagy előszeretettel vásárolnak 1—2 hold földet. Rossznak ez az eljárás azon esetben mondható, ha a tulajdonos nem rendelkezik még a kisgazdaság által is megkívánt bizonyos felszerelésekkel, vagy nincs elég ideje és képessége arra, hogy földje megmunkálásának kellőképpen utána nézzen, illetve a munka jóságát megítélni tudja. Ilyen viszonyok között a szántó-föld rendszerint rosszul van művelve, trágyázás hiányában termőereje mindinkább fogy és végre már oly keveset terem, hogy a tulajdonos jóval többet fizet ki munkáltatásra, mint a mennyi értéket a termésben kap. A gyenge termőerőben levő föld természetesen értékében is kevesebb lesz, úgy hogy az ilyen gazdálkodást elég jól jellemezhetjük a példabeszéddel: ki minek nem mestere, az annak megölője. A földet engedjük át ősi művelőjének, a földművesnek, az iparos pedig, ha fölös tőkéhez jut, ha eléggé jövedelmezően nem fektetheti iparába, méhészetre fordítva, sokkal jobban megtalálja számítását, a földvétel pedig legezészerűbb csak legfeljebb a méhészkedésre alkalmas területre irányítani. Mint jövedelmi forrásnak, igen jelentékeny szerepe lehet, mint foglalkozás meg éppen jótékonyan hat a friss levegőt gyakran nélkülöző műhelyek dolgozóira. Időt is jobban szentelhetnek a méhészetre, mint néha nagyon is a mezei munkával elfoglalt földművesek és a foglalkozásukkal járó kezűgyességüknek fogva a mozgó kaptárrendszereket tökéletesen kezelhetik.

Ezzel már most nem akarom azt mondani, hogy a földműveléssel foglalkozó kisgazdák ne méhészkedjenek. Sőt ellenkezőleg, hiszen az ország lakosainak főzömét ezek képezik.

Legfeljebb annyit jegyezhetünk meg, hogy a méhészkedésnek egyszerűbb módjaival boldogulhatnak inkább, minthogy az aprólékosabb munkát igénylő szakszerű méhészkedéshez kevesebb idejük van. Így pl. az egyszerű kupos kasoknak felszerelése egy föléje helyezett és 10—12 keretet tartalmazó ládával már megfelelhet az egyszerűbb és amellől jövedelmező méhészetnek. Az egyszerűbben méhészkedők és ugyanazon községben levő szakszerűbb méhészek egymás munkakörét igen jól kiegészíthetik, illetve egymáson sokat segíthetnek. A kassos méhész nem kénytelen őszzsel a családok egy részét lekénezní, hanem kidobolva, eladhatja társának, a ki mozgókaptárakkal rendelkezik és vagy külön családokat alapíthat belőlük, vagy tartalékba helyezheti őket és a később előállható anyátlanág pótlására használhatja, vagy pedig már meglevő családjaikat felerősítheti elegendő mennyiségű néppel, melyhez igen olcsón juthatott hozzá. A szakszerűbb méhész ugyan-csak átveheti az egyszerűbb méhészeketől az elöregedett és megrongálódott lépeket, melynek ellenértékéül bizonyos mennyiségű mülépet ad vissza, mellyel viszont az egyszerűbb méhész segíthet magán sokat. A kölcsönös kisegítés tehát csak előnyére lehet mindkét félnek.

A mi a község belterületét vagy külső határát illeti, arra nézve nincs sok megjegyzendő,

mindössze annyi, hogy a községen kívül eső területek általában a méhekre kedvezőbbek. He-lyük nyugalmasabb, az élelmet rendszerint közel találják s így általában többet gyűjthetnek. Hátránya a lakástól távolabb fekvés és az esetleges rosszszándékú megkárosítás veszélye. Tűz-veszély ellen biztosíthatjuk méhállományunkat, én pl. 2200 kor. biztosítási összeg után 5 kor. 66 fillért fizetek.

Ime, ezekben soroltam fel röviden azokat a viszonyokat és módokat, melyek szerint a méhészkedést felkarolni és berendezni indokolt. A mint tehát látjuk, azzal még nem mondunk eleget, ha csak azt ajánljuk, hogy mindenki méhészkedjen, hanem a körülmények szerint bizonyos arányok figyelembevétele ajánlatos, hogy a méhészet által elérhető jövedelmezőséget lehetőleg kihasználjuk, továbbá szemelőtt kell tartanunk a méhészkedés módszerét, mert a mi az egyik ember kezében jövedelmező lehet, a másikban veszteséget idézhet elő. Vagyis: »mindent a maga módja szerint« és akkor: »mindenki méhészkedjen!« Tóth Lajos.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Tehénistálló fertőtlenítő me-szelése.*

Teheneim kimentek a legelőre, ott van nyári istálló, hol éjjelre és rossz időben beteretletnek. Addig, míg ez a legelőidény tart, alaposan ki akarnám az itteni falubeli istállót tisztítani s fertőtleníteni, mily szert használjak a mesze-lésre?

K. J.

Kérdés. *Megbetegedő keltetőpulyka.*

Pulykatenyésztésemben úgy a mult, mint a folyó évben előfordult azon eset, hogy üllőpulykám a tojásom megbetegeszenek s kénytelen va-gyok levenni, vagy elpusztulnak rajta; daczára annak, hogy naponta tiszta tengerivel etetve és itatva lesznek; a fészek tisztántartására is nagy gondot szoktam fordítani, a tojások nem kelnek ki. Kérem becses válaszukat, mi az oka ennek és hogy kell védekezni ez ellen?

B. L.

Felelet. *Malaczkóknál fordul-e elő ker-gesség? című kérdésre.*

A kergesség nem a sertések betegsége. A le-írás szerint valószínű, hogy a sertés epilepsziás-volt. Az agyvelő ingerületét borsóka okozhatta. A borsókának az agyvelő is kedvelt tartózkodási helye. Operációs beavatkozással nem sokra megyünk éppen az említett oknál fogva. Való-szerű az is, hogy az ilyen malaczban egyebütt is van már borsóka, mi az állat fejlődését szin-tén akadályozhatja.

a.

Kisebb szakközlemények.

A szarvasmarhák körmeinek ápo-lása. A száj- és körömfájás elleni védekezés-ben Hess igen fontosnak mondja a szarvasmar-hák körmeinek ápolását. Hess már régebbi mun-káiban kimutatta, hogy a száj- és körömfájás ragályanyaga a köröm elhalt szarujában huza-mos ideig fertőzésre alkalmas formában meg-marad. A fertőzött állategyedek, már a csülkök fertőzöttsége révén, a betegség terjesztőivé vál-hatnak. A hosszú körmököt célszerű tehát le-faragni; továbbá a körmököt időnként 3%-os kreolinnal fertőtleníteni.

—a.—

A vajfa. Az Afrikában honos és ott vadon növő és buján tenyésző Bassia fáról eddig is köztudomású volt, hogy gyümölcse sok zsir és olaj anyagot tartalmaz, a melyből olyan növényi zsirt és vajat lehet készíteni, a mely a termés-tes tehénvajhoz szinre, izre és konszisztenciájára nézve is megtévesztésig hasonló. Am a Bassia-fa ezen terméke és gyümölcsének zsiranyaga eddigél nem lett eléggé kiaknázva, mivelégből ujabban az Amerikai Egyesült Államoknak Sierra Leonában állomásozó konzulja kormányához intézett hivatalos jelentésében hosszasan fog-lalkozik e növényről és kihasználásával, fel-híván az amerikai kormány figyelmét e különös növényre. Yerby konzul leírása szerint ez a Nyugat-Afrikában fölötte elterjedt faféle, a Bas-sia parkia Kassk, nagy figyelmet érdemel; fehér színű héjba zárt gyümölcse ugyanis sok zsirt tartalmaz. A könnyen lehámozható héj is igen izletes és édes ízű, a mely valószínűleg az alco-hol (spiritusz) gyártáshoz lenne nyersanyagként felhasználható, mert a benszülöttek is szesz-es italt készítenek belőle. A magban levő gyü-mölcse, mely a vadgesztenyéhez hasonló, 60 százalék zsiranyagot tartalmaz és ehető, jóízű,

pompás vaj készíthető belőle. A fa csak 15 éves korában kezd gyümölcsöt teremni s csak 25 éves korában éri teljes növést és kifejlődését. A konzul szerint ily fákat birtokában a vajtermé-lés beláthatatlan időre biztosítható lenne, mert nincs semmi ellensége, termése állandó s az ültetvényeket csakis gyujtogatásból eredő dsun-gel vagy erdőtüz pusztíthatná el. A konzul leírása szerint Európa csokoládé gyárosai nagy masszát használhatnának fel a Bassia gyümölcsének zsirjából, mely teljesen pótolhatná a vajat.

És nemcsak vajat, hanem szappant és gyer-tyát is lehet belőle készíteni, a mi első pillanatra talán kissé furcsának is látszik és néhány inyencnek bizonyára nem is tetszene az, hogy az ételét fűszerezze és zsirozza azzal, a mivel a kezét és arcot is lehet mosni és a miből gyer-tyát is lehet készíteni. De — ez azt az amerikai konzul különösen hangsúlyozza — a ki a Bas-siavaját egyszer megízlelni, az többé nem kétel-kedhetik és szentül meggyőződhetik arról, hogy a margarin szégyenteljesen bujhat el ezen nö-vényből készülő természetes vaj mellett. Mind-ezzel pedig arra mutat rá, hogy az amerikai Unió fordítson figyelmet e fontos kiviteli czikkre és kereskedelmileg Amerikaisa e ritka adományt. A konzul jelentése Hasznokában méltó feltűnést keltett ugyan, mindamellott a hatóságok és az érdekeltek részéről ma még bizonyos mosolygó kétellyel néznek a konzulnak a vajfáról irt hym-nusz-szerű áradozó jelentésére. Pedig hát a dolog valóság. Utóvégre nem is volna helytelen, ha vajfa tenyésztést felkapnák és ennek gyü-mölcsevel pótolnák részben a tehéntejéből ké-szült vajat. Így sok tej felszabadulna a vajgyár-tási kényszer alól s mint tej lenne értékesítve, megszüntetvén ezuton azt az immár nemcsak ország, de világszerte nagy tejhiányt, mely rész-ben a gyermekhalandóságnak és sok egyéb baj-nak is kuforrása. Csak termeljenek hát favajat minél többet Amerikában.

HIREK.

Személyi hírek. A földművelésügyi minisz-ter a m. kir. központi szőlészeti kísérleti állo-más és ampelologiai intézet tisztii létszámában Requinyi Géza adjunktust a IX. fizetési osztály-ból a VIII. fizetési osztályba osztályvezetővé, Reini Sándor asszistent a X. fizetési osztályból a IX. fizetési osztályba adjunktussá, végül dr. Sántha László fizetéstelen asszistent a X. fize-tési osztályba asszistenssé kinevezte.

Vágómarhaszállítás Trientbe. További intézkedésig meg van engedve egészséges vágó-marhákat a ragadós száj- és körömfájás miatt forgalmi korlátozás alatt álló, azonban ragadós száj- és körömfájástól tényleg mentes község-ből (városból, kerületből), valamint a nevezett betegségtől tényleg mentes olyan községből is, a mely a ragadós száj- és körömfájás fennállása miatt (határszéli kerületben) vagy ezen beteg-ségnek Ausztriába történt behurcolása miatt az Ausztriába leendő bevitelre nézve külön tilalom alatt álló járás területén fekszik, a mult évi ja-nuár 12-iki 42.091. számú rendelet B) részében megállapított feltételeket pontosan megtartva, a trienti (Trient) vágóhidra mielőbbi levágásra beviteli külön engedély nélkül küldeni.

A dán husarak. Kopenhágából írják, hogy a dán kormány a sertéshusra maximális árakat állapít meg, a melyek 10—20 örével ala-csonyabbak, mint az eddig fizetett árak. A ser-téshushulladéknál azonban ennél jóval nagyobb az árkülönbözet az eddigi és a maximális árak között. Ezzel egyidejűleg a sertéshushulladék kivitelét is eltiltották, azonban e kiviteli tilalom ellenére is adnak kiviteli engedélyt sertésfejre, májra, nyelvre és vesére. A vágómarhakivitel ujab szabályozását a marhaszállítás befejez-téig elhalasztották.

A bőr maximális ára. A nyers- és kész-bőr forgalmának rendezése iránt a kormányha-tóság tárgyalást folytatott az érdekeltekkel, mely-nek során a bőr értékesítésére külön közép-ponti szervet akartak létesíteni. A fölmerült ne-hézséget áthidalni nem tudták, mire a kormány a kérdést a bőr legnagyobb árának megállapi-tásával kívánja megoldani.

Lám-lám, a mit már ½ év előtt kellett volna megtenni és miről mi annyiszor irtunk, hogy az ipari termékek árát is hatóságilag kell megáll-pítani, azt lassan (igen is lassan) és fokozatosan mindig több és több dologra nézve már kezdi is a kormány megcsinálni. Hát még is csak igazunk volt nekünk, csak hogy későn látták ezt be.

A miniszterelnök erre vonatkozó rendelete 1661—1915. M. E. szám alatt látott napvilágot.

A nyers marha- és lóborért, valamint a kész marha- és lóborért követelhető legnagyobb árat a rendelet kiegészítő részét alkotó első és második számú jegyzékben állapították meg. Vámkülföldről leendő beszerzésre a rendelettel megállapított ár nem terjed ki. Közhasznú egyesüléseknek, a melyek hadi szükségleti cikkek beszerzésével foglalkoznak, a kereskedelemügyi miniszter a katonai igazgatással egyetértően megengedheti, hogy a beszerzett cikkeiket eladásánál a megállapított maximális áron fölül külön megszabandó megfelelő pótlékot számíthassanak föl. Kész marha és lóbornek kicsinybeni eladására szolgáló helyiségekben a kész marha- és lóborért követelhető legnagyobb árat feltüntetett második számú jegyzéket könnyen látható és hozzáférhető helyen ki kell függeszteni. A ki drágábban akar eladni, az két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

Főzősirajánlat Holandiából. Egy hollandiai cég a következő főzősirokat ajánlja:

%	%	hft
30	disznó-	70 növényzsirt tartalmazó áru 88
50	»	50 » » » 98
90	»	10 » » » 110

Az árak 100 kg.-ként, bruttó nettoért, Hoss vasuti állomáson kocsi rakva, a kiviteli engedély biztosítása mellett értendők. Fizetés készpénzben, hollandi érteben, a feladókmányok másodlati ellenében. A cég czime megtudható a m. kir. kereskedelmi muzeum export-osztályában. (Telefon 63 - 84) (11.148). Tehát van még olcsó zsir a világon.

Állati szervekből takarmány. A mit már félesztendő előtt megirtunk, hogy Németországban (ott is amerikai példa után) megcslekszenek, azt végre nálunk is nagykegyesen megengedik. A földmívelésügyi miniszter megengedte, hogy a közvágóhidakon levágásra kerülő állatoknak emberi fogyasztásra nem bocsátható, azonban megbetegedésektől mentes egy-némely szerve, valamint egészséges állatok bendőtartalma takarmányul, különösen baromfiak táplálékául felhasználtsék s illetve ily czélből a közvágóhidaknál kivihető legyen. Az erre irányuló kérelmet annál a kerületi előljárásságnál kell előterjeszteni, a melynek területén a kérelmező az állati szerveket takarmányul felhasználni kívánja. Mészárosoknak, henteseknek, húsfuvaroknak, vendéglősöknek és kocsmárosoknak, továbbá kaszárnyák, szállodák, nevelőintézetek, étkezőhelyiségek, fogházak, kórházak, gyógyintézetek, szegényházak és népkonyhák részére ilyen engedélyt semmi esetre sem szabad adni.

Az állati betegségek összegezése május hó 30-án.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest			
	közégszám	ndv.	t	b	b	kevesebb
Lépfene	117	117	18	17	—	—
Veszétség	326	347	11	14	—	—
Takonykór	48	53	3	3	—	—
Ragados száj- és körmfájás	307	2030	54	416	—	—
Juhhimlő	1	1	—	—	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	41	100	—	—	1	9
Rühkór	378	840	4	17	—	—
Bivalyvsz	3	3	—	—	—	1
Sertésorbáncz	35	70	7	8	—	—
Sertésvsz	175	393	19	28	—	—

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredet tudósítás 1915. június 1.

Ár elősúlyban 4% engedmény.

Vészen átment	60—100 kg. fill.	240—250
"	100—120 "	250—270
"	120—160 "	270—290
"	160—200 "	290—320
Vészen át nem ment	160—100 "	220—230
"	100—120 "	230—250
"	120—160 "	250—270
"	160—200 "	270—300

Irányzat szilárd.

Budapesti vagómarhavasár.

Hivatalos jelentés. 1915. június 2.

Felhajtás és árak:	I.	II.	V.
170 Bika	250—300	320—200	248
645 Magyar hizott ökör	270—300	330—240	268 180—20
1492 Tarka hizott ökör	300—228	333—250	298 180—21
— Magyar legelőmarha	210—260	—	180—208
— Boszniai ökör	—	—	—
254 Magyar tehén	—	180—260	320
1034 Tarka tehén	—	180—270	236
17 Bivaly	—	150—230	254
26 Növendékmарha	—	160—242	—

Eladatlan 560.

A felhajtás 1751 darabban több volt mint az előző héten

Irányzat lanyhább, árak 8—20 koronával hanyatlottak.

Budapesti szurómarhavasár.

Hivatalos jelentés. 1915. június 1.

Felhajtás és árak:	I.	II.	V.
498 Magyar élő borju	310—326	340—356	300—308
— Magyar öltött borju	—	—	—
— Galicziai borju	—	—	—
— Öltött bárány párja	—	—	—
30 Ragott borju	210—240	—	—
150 Élő bárány párja	280	—	—
— Öltött göblye	—	—	—
— Eladatlan.	—	—	—

Irányzat igen szilárd.

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.					A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra					A vonatok indulása Budapest nyugati p.-u.-ról					A vonatok érkezése Budapest nyugati p. u.-ra				
Érvényes 1915. május hó 1-től.					Érvényes 1915. május hó 1-től.					Érvényes 1915. május hó 1-től.					Érvényes 1915. május hó 1-től.				
vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	honnán	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	honnán
délelőtt																			
912	12	05	Szv.	Zimonyi szállások	417	4	45	Vv.	Bártfa, Kassa	152	5	15	Szv.	Rákospalota-Ujpest	151	5	05	Szv.	Dunakeszi-Alag
8	6	10		Bicske	839	5	00		Ruttká	172	5	25	"	Érsekújvár, Ipolyság	6701	5	40	"	Szolnok, Czegléd
302	6	25	Gyv.	Ruttká, Berlin	645	5	20	Tvsz.	Szolnok	718	5	30	"	Czegléd	4103	5	45	"	Esztergom
1110	6	30	Szv.	Balatonfüred, Tapolca	309	5	30	Szv.	Hatvan	4102	6	00	"	Esztergom	723	5	50	"	Üllő, Ócsa
1502	6	45	Gyv.	Kassa, Csorba	1905	5	30		Osijek	6502	6	30	"	Lajosmizse, Kecskemét	133	5	55	"	Nagymaros
906	6	50		Ujvidék, Brod	609	5	45	"	Brassó, Arad	153	6	00	"	Rákospalota-Ujpest	725	6	00	"	Monor
1512	6	55	Szv.	Kassa, Csorba, Bártfa	909	5	45	"	Zimonyi szállások	153	6	15	"	Rákospalota-Ujpest	6507	6	20	"	Lajosmizse
2	7	00	Gyv.	Wien	47	6	05	Vv.	Komárom	1402	7	05	Gyv.	Zsolna, Berlin	1407	6	40	"	Oderberg, Zsolna
1002	7	10		Fiume, Pécs, Osijek	11	6	25	Szv.	Bátyu	104	7	55	Gyv.	Nagyzsombát, Wien	113	7	10	"	Basel, Zürich, Wien
312	7	30	Szv.	Gödöllő	1007	6	45	"	Fiume, Zagreb	708	8	25	"	Temesvár-J., Csernahévíz	727	7	15	"	Czegléd
908	7	45	"	Zimonyi szállások	315	7	05	"	Gödöllő	712	8	30	Szv.	Versecz, Karánsebes	155	7	20	"	Rákospalota-Ujpest
608	7	50	"	Arad, Brassó, Bukarest	513	7	20	"	Brassó, Kolozsvár	4105	9	05	"	Esztergom	4105	7	25	"	Esztergom
406	8	10	"	Sátoraljaújhely, Munkács	317	7	30	"	Gödöllő	114	9	15	"	Wien	709	7	30	"	Csernahévíz, Temesvár J.
512	8	20	"	Debreczen, Kőrösmező, Kolozsvár, Brassó	819	7	40	"	Hatvan	160	9	45	"	Rákospalota-Ujpest	501	7	35	Gyv.	Bukarest, Kolozsvár
306	8	35	"	Ruttká	21	7	45	"	Paks, Bicske	162	11	00	"	Rákospalota-Ujpest	125	7	45	Szv.	Párfány-Nána
516	11	40	"	Nagykátá	1809	8	00	"	Graz, Fehring	6504	11	10	"	Lajosmizse, Kecskemét	3501	7	50	"	Kecskemét, Lajosmizse
24	11	55	"	Bicske	1513	8	15	"	Csorba, Bártfa, Kassa	155a	3	15	"	Rákospalota-Ujpest	4107	8	25	"	Esztergom
délután																			
914	12	20	Szv.	Ujvidék, Sarajevo	911	8	20	"	Brod, Szabadka	164	12	05	Szv.	Rákospalota-Ujpest	4109	9	55	Szv.	Esztergom
10	12	30	"	Szombathely, Wien	519	8	35	"	Szolnok	714	12	15	"	Szeged	161	10	30	"	Rákospalota-Ujpest
1008	12	45	"	Fiume, Osijek	1005	9	00	Gyv.	Tapolca, Balatonfüred	188	12	25	"	Nagymaros	715	10	45	"	Szeged
316	1	25	"	Gödöllő	1807	9	35	"	Oderberg, Ruttká	4106	12	30	"	Esztergom	119	11	25	"	Galánta
1304	1	40	Gyv.	Fehring, Graz, Sopron	409	10	20	"	Miskolc	166	1	00	"	Rákospalota-Ujpest	1401	9	40	Gyv.	Berlin, Zsolna, Pozsony
4	2	05	"	Wien, Zürich, Basel	18	9	15	Szv.	Győr	4108	1	50	"	Esztergom	4108	1	50	"	Esztergom
604	2	10	"	Arad, Bukarest	913	9	25	"	Szabadka	108	2	00	Gyv.	Wien, Zürich, Basel	4109	9	55	Szv.	Esztergom
318	2	25	Szv.	Hatvan	307	9	35	"	Oderberg, Ruttká	120	2	15	Szv.	Galánta, Ipolyság	161	10	30	"	Rákospalota-Ujpest
26	2	30	"	Bicske	1201	1	30	Gyv.	Miskolc	170	2	20	"	Rákospalota-Ujpest	710	10	45	"	Szeged
518	2	40	"	Szolnok	7	1	20	Szv.	Bicske	4103	1	50	"	Esztergom	119	11	25	"	Galánta
1202	2	45	Gyv.	Szabadka, Indjija, Sarajevo	601	1	25	Gyv.	Bukarest, Arad	108	2	00	Gyv.	Wien, Zürich, Basel	163	12	00	"	Rákospalota-Ujpest
1992	2	55	"	Tapolca	1501	2	20	Gyv.	Poprád-Felka, Kassa	4110	2	30	"	Esztergom	165	12	50	Szv.	Rákospalota-Ujpest
1016	3	30	Szv.	Paks	521	3	40	Szv.	Nagykátá	704	2	40	Gyv.	Temesvár-J., Csernahévíz	703	1	25	Gyv.	Csernahévíz, Temesvár J.
18	4	30	"	Komárom	329	5	25	"	Gödöllő	6710	2	45	Szv.	Czegléd, Szolnok	167	1	45	Szv.	Rákospalota-Ujpest
410	5	10	"	Miskolc	511	6	00	"	Bukarest, Debreczen	6506	2	50	"	Lajosmizse, Kecskemét	103	2	00	Gyv.	Basel, Zürich, Wien
324	5	20	"	Gödöllő	1705	7	00	"	Debreczen	174	4	10	"	Rákospalota-Ujpest	4111	2	08	"	Esztergom
522)	5	40	"	Nagykátá, Szolnok	907	7	20	"	Zimonyi szállások	110	5	15	Gyv.	Wien	6503	3	40	"	Kecskemét, Lajosmizse
308	5	55	"	Ruttká, Oderberg	607	7	25	"	Bukarest, Arad	142	5	21	Szv.	Nagymaros	173	3	50	"	Rákospalota-Ujpest
514	6	15	"	Kolozsvár, Brassó	1109	7	40	"	Tapolca, Balatonfüred	176	5	50	"	Rákospalota-Ujpest	713	4	05	"	Szolnok, Czegléd
28	6	30	"	Bicske, Triest	805	7	45	"	Ruttká	128	6	00	"	Nagymaros	139	4	10	"	Nagymaros
328	6	40	"	Hatvan	907	7	20	"	Bicske	722	6	10	"	Üllő	175	5	15	"	Rákospalota-Ujpest
920	7	05	"	Kunszentmiklós-Tass	607	7	25	"	Fiume, Pécs	724	6	20	"	Monor	4113	5	40	"	Esztergom
524)	7	10	"	Nagykátá, Szolnok	1109	7	40	"	Tapolca, Balatonfüred	4114	6	40	"	Esztergom	115	6	10	"	Wien
16	7	20	"	Győr	805	7	45	"	Ruttká	1406	6	50	Gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin	707	6	30	Gyv.	Csernahévíz, Temesvár J.
352	7	30	"	Gödöllő	25	7	50	"	Bicske	130	6	55	Szv.	Párfány-Nána, Ipolyság	177	6	35	Szv.	Rákospalota-Ujpest
1514	8	00	"	Kassa, Csorba	1009	8	20	"	Fiume, Brod	178	7	15	"	Rákospalota-Ujpest	105	6	40	Gyv.	Wien
910	8	05	"	Szabadka, Brod	4/5	8	20	"	Munkács, Sátoraljaújhely, Kőrösmező	728	7	35	"	Czegléd	711	7	50	Szv.	Versecz, Temesvár J.
1908	8	40	"	Pécs, Dalj	9	8	45	"	Wien, Szombathely	6508	7	40	"	Lajosmizse	179	8	00	"	Rákospalota-Ujpest
1308	9	15	"	Győr, Graz	1511	8	50	"	Kassa	710	8	05	"	Temesvár-J., Csernahévíz	131	8			

GŐZEKE és MOTOREKE

tulajdonosoknak nem kell többé külföldi ellenségeinket támogatni, mert mindenféle gyártmányu gőzeke és motoreke összes részleteit acélból, vasból, fémből, bronzból, a legjobb kivitelben készítjük miskolczi gyárunkban. Elsőrendű gőzekeaczélsodronyköteleket 220—240 kg. m²-kénti szak. szilárdsággal, azonnal szállíthatunk.

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR ÉS GÉPGYÁRA MISKOLCZON.

Viharálló, rozsdavédő

a legjobb mindennemű vas-szerkezetek mázolására.

Különösen ajánlható: hidak, vas-és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandelaberek, vas-rácsok és vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

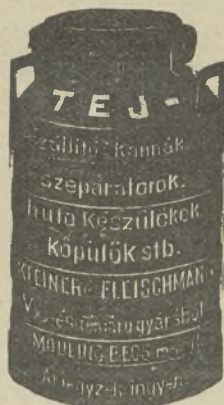
LUTZ EDE ÉS TÁRSA

festékgyárak

Budapest, VII., Őrnagy-utca 4.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

szőlő trágyázása.

Irta **ORDÓDY LAJOS.**
Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok

kiadóhivatalában

Budapest, József-utca 15.

„WALLACE” fejőgép

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐJE.

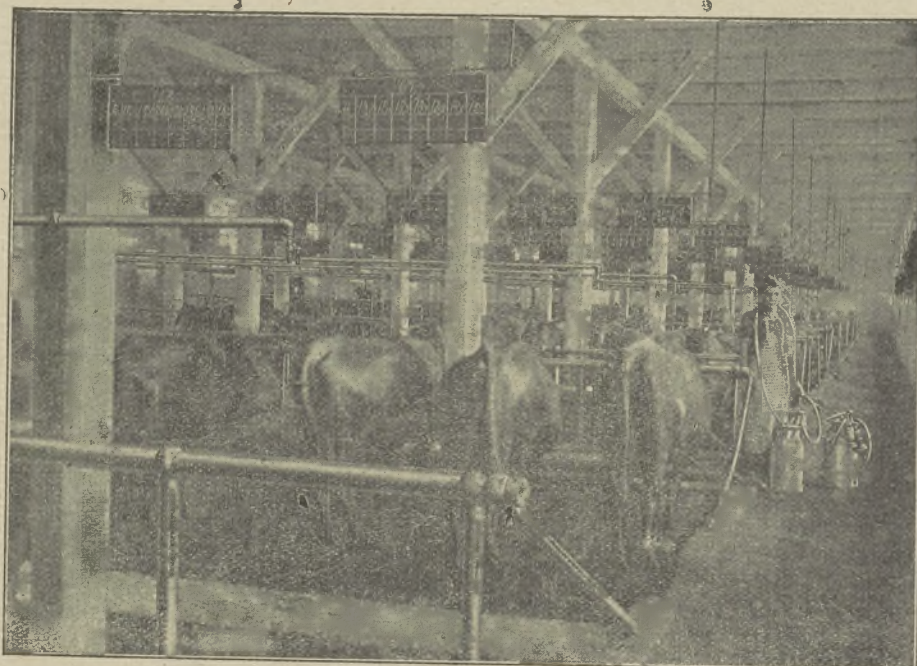
Legnagyobb kitüntetésekert nyert: A NÉMET MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET, FRANCZIA MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET ÉS ANGOL MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZETTŐL ÉS SZÁMOS ELSŐ DIJ.

**SPECIALISTA
ÖNITATÓ-
KÉSZÜLÉKEKBEN.**

VIZVEZETÉKI BERENDEZÉSEK.

VILLANYVILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEK.

**BETONMUNKÁLATOK,
OLCSÓ ISTÁLLÓK ÉPÍTÉSE ÉLÉRE ÁLLITOTT
TÉGLÁKBÓL VASBETONBAN, 25 ÉVI GARANTIÁVAL.**

Minden szivóhlivelyre egy pulsator van alkalmazva, mely a szerint erősebben vagy gyengébben dolgozik, a mint a tehén könnyebben vagy nehezebben fejhető. Pulsálása tehát 5-től 150-ig változhatik perozenkin.

Üzemzavar teljesen kizárva. Maximális utótej 6 gramm.

Az egyedüli fejőgép, melyről a német bírók 11 hetl próba után következőképp nyilatkoztak.

»Ennek dacára a vizsgálat befejeztekor is oly tisztán fejt ki a gép, mit kézfajésnál csak a legritkább esetben lehet elérni.

»Nemcsak használható, hanem a kézfajést teljesen pótolni hivatott, sőt némely esetben és némely feltételek mellett azt fölülmulja, miért is a legnagyobb kitüntetést érdemli, a mit a bírók megadni felhatalmaztatnak.

DREYSCHOCK SÁNDOR MÉRNÖK, GAZDAS. MŰSZAKI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA

TELEFON: 59-42. BUDAPEST, V., FALK MIKSA-UTCZA 13. TELEFON: 59-42.

nak. Az eszköznek az oldalra huzása elleni állékonyságát az állvány alá csapolt két talpfa végének a horgok felőli oldalán megfelelően hosszabbra szabása által érjük el. Az eszközt hajtó munkásnak a kényelmére és kimelésére, annak lábai alá zsámolyt helyezhetünk és még a tengelyeknek a megkenése után ez az eszköz készen áll a kötélcsavarásra, a mely a következőképpen történik:

A kellő vonultsággal bíró szalmát az eszköznek a horgok felőli oldalán, innen kezdődőleg szétágazóan, vagyis legyezőalakban széjjel terjedő öt vonalban, olyan messzire szórjuk el és rázzuk fel, a milyen hosszú köteleket csavartatni szándékozunk. (Azért ilyen alakban, hogy a munkások a kötélerezésben egymást ne akadályozzák, illetve, hogy ez által erre elegendő helyet nyerjenek.) Ekkor erősebb fiú, vagy leány az eszköz hajtóját ragadja meg, öt gyerek pedig arccal az eszköz felé és a horgok elé állva, a szalmából, a készitendő kötélt vastagságának megfelelő nyálábot, két kézzel nagyjából megsodorva, a horogra akasztja, mire a hajtómunkás a lendítőkereket lassu ütemben forgatja, míg az öt gyerek, akár a földről esetenként felvett, akár a hónuk alá, vagy a kötényükbe előkészített anyagból a szokásos módon, de folytonosan hátrafelé lépegetve, eresztli a köteleket mindaddig, míg a kívánt hosszúság elérve nincs, a mi az egyén ügyessége szerint különböző idő alatt történik meg. A megfelelő hosszúság elérése után az illető munkás a kész köteleket a két karjára motólálja fel, ezenközben természetesen az eszköz felé lépegetve és ide érve, a köteleket a horogról leaszítja, a kész matringot pedig félredobván, a munkát elülről kezdi. Valamennyi munkás ezen módon cselekszik, a nélkül, hogy egymásra várokozni, vagy az üzem megállana és csak legfeljebb eleinte, a míg a munkások beleyakorlódnak, lesz a beakasztás pillanatában az ütemnek némi lassítására szükség. A munka folytonossága érdekében azonban nagyon helyénvaló a matringok összecsomagolására olyan erősebb serdülő munkást alkalmazni, a ki a hajtómunkást rendszeren felváltani képes, valamint egy vizhordó gyereket tartani, ki meg a csapásokra szalmát készít és esetenként az eresztő gyerekeket helyettesíti. Így a munka gyorsan és jól halad, még napszámosokkal is, szakmáiban pedig hihetetlen mennyiséget lehet ezzel az eszközzel összedolgozni.

Mivel egy olyan rendes kévének a bekötésére, a melyet a serdülő munkások és az asszonyok szekerre adni és tova hányni könnyen és vigan képesek, hogy a bekötést könnyen és gyorsan, emellett pedig feszesen is lehessen végezni: mintegy 120—130 cm. hosszú szalmakötél szükséges, ilyen kötelek készítése lenne a legcélszerűbb, de e tekintetben az határoz, hogy rendelkezünk-e erre a célra a megfelelően elegendő idővel, mert ha nem, akkor nincsen más hátra, mint olyan hosszabb köteleket fonatni, a melyeknek feldarabolása révén nyerjük az egyes kévéköteleket. Ez esetben célszerű a csavarendő kötélt hosszúságát a kévékötélt méretének többszörös, de nyolcz métert nem igen túlhaladó hosszúságában meghatározni, a mikor is az összematringszalást (karraszedést) mindjárt ugy eszközöljük, hogy a matringoknak egyszeri felvágása által a kívánt hosszúságú kévéköteleket kapjuk meg. A matringoknak azonban ezzel a felvágásával jó addig várni, a meddig a kötélt kissé száradni kezd, mintegy megállapodik: ne hogy az kibomolhasson és ezáltal erejéből veszítsen. A matringokat azonos mennyiséget tartalmazó csomagokba kötjük, hogy az összeszám-

lálást, valamint a szétosztást is könnyebbé tegyük, majd alkalmas helyre elraktározzuk azokat és használat előtt — természetesen — a kiszáradt kötélt ismét megnedvesítendő lesz.

Ennyiből áll tehát ez az egyszerű, de nagyon praktikus eszköz és a veleváló munka; azonban azt még más célra is nagyon előnyösen felhasználhatjuk. Nevezetesen:

A tengerinemesítésnél, annak a legkezdetlegesebb fokán is, a kiválasztott csöveknek a két végén lévő szemei félre, külön morzsoltatnak és csak a csőnek a derekán képződött, legfejlettebb szemek szolgálnak vetőmagul. A kik ezt a munkát megfigyeltük, keservesen láthattuk, hogy milyen piszmogó és háládatlan munka ez. Én ennek a munkának a végzését is erre az eszközre bízom, még pedig nagyon meglepően jó eredménnyel, de következő felszerelés segítségével:

Nem könnyen hasadó, pl. szilfából, öt darab olyan, a tengericsövek átlagvastagságának megfelelőleg és csonkakapszerűleg kifurt vagy kivészt köpüt készitünk, a melynek külseje hengeres marad és a falának a vastagsága az öblösebb végén is megvan 8—10 mm. Ezek a szűkebb nyílású végeiken olyan beforrasztott karikákkal láttatnak el, melyekkel ez a köpü egyszersmind vasból készült végső falat is nyer ezen a végén. Ennek a végső falnak a közepére olyan csavarurat készül, a mely a kötélfonó horgainak csavarmeneteivel egyezik. A köpü falán keresztül ezután megfelelő távolságban olyan hosszúságú, mintegy 15-ös vastagságú szegeket ütünk, a melyek hegye a köpünek belsejében körülbelül 8—12 mm.-nyire kiáll; ezeket a szegeket a kihullás ellen azáltal biztosítjuk, hogy az egész köpüre kívül egy megfelelő bádogtokot huzunk és ugy ezt, mint az említett karikát facsavarral erősítjük fel. Ezek a szeghegyek végzik a tengericső végeinek a lemorzsolását, tehát a köpü belső méretének a megállapításánál ez a körülmény figyelembeveendő.

E munkához tehát nem kell mást tennünk, mint a horgokat a kötélfonóról lecsavarni s azokat ezekkel a köpükkal helyettesíteni és az eszköz készen áll a most érintett célra; mivelből azt üzembe helyezve, a morzsolást végző munkások kezeügyébe helyezzük a tengericsöveket, kik azokat ugy veszik egyenként kézbe, helyesebben fogják marokra, hogy végeikkel, (előbb egyikkel, aztán másikkal) könnyüszerral a köpübe dugják, addig és ugy tartván ott, a míg róluk a szem a kívánt mértékben lemorzsolva nincsen, ezután azokat a kijelölt helyre félredobják. Mialatt az egyik kéz ezt a műveletet végzi, addig a másik tengericsövet vesz fel és tart készen, hogy a munkát tovább folytassa, és így megy ez tovább. A mint tehát e rövid pár szóból is kitűnik: ez a munka is gyorsan és kifogástalanul végezhető ezzel az egyszerű eszközzel, a melynek elkészítését minden gazdatársamnak csak ajánlani tudom.

Váradi Szabó János
nyug. urad. főtiszt.

A szamóca.

Irta: Ferenczi Endre.

I.

Alig van gyümölcs, a mely a nép minden rétegében, szegénynél, gazdagnál egyaránt oly kedvelt lenne, mint a szamóca, vagy miként sok helyen nevezik: a földieper. Gyümölcsének színe, husa, ize, nagysága és illata oly tökéletes egészé csoportosul, hogy közkedveltsége érthető előttünk. Megtalálható mindenütt, a hol tenyészfeltételei legalább kismértékben is meg-

vannak, csak egyik helyen az egyik faj vagy fajta, másik helyen más faj vagy fajta diszlik. Erdőkben, vágásokban, száraz réteken, cserjésekben, kertekben más és más szamócafaj fordul elő, sok esetben elvadulva. E fajok közül az egyik gyümölcsének illatával és zamatjával, a másik termékenységevel, a harmadik talán gyümölcsének nagyságával tűnik ki és az inyencz mindegyikben fog valami megbecsülhetetlen tulajdonságot felfedezni.

Nagyjából hat faj szamóczát különböztetünk meg, melyeknek ismét nagyobb számu fajtái és változatai vannak. Sokak előtt ismeretes e fajok közül:

a) az *erdei* (vagy közönséges *szamóca* (*Fragaria vesca*), mely Európa minden részében vadon tenyészik. Gyümölcse igénytelen, aromájával azonban minden más fajt felülmúl. Kertekben ritkán tenyészik, inkább erdőkben fordul elő. Ugyancsak apró gyümölcsű, de aromás husu a réteken található *csattogó szamóca* (*F. collina*), a melynek Vineuse de Champagne és Bargemot nevű fajtáit valamikor a francziák kultiválták előszeretettel. E szamóca kehelylevelei csillagszerűen borulnak rá a gyümölcsre, innen ered ez osztály francia neve: Etoiléés (vagy Crauelin).

b) A *hónapos szamóczák* (francziáknál Quatre-Saison) a *F. semperflorens* nevű fajból származnak és jeles tulajdonságuk az, hogy egész nyáron keresztül virágnak és teremnek.

c) A *nagy- vagy pézsmaszamóczák* (francziák Capron, az angolok Hautbois névvel jelölték meg az ide tartozó fajokat) valamikor az erdei szamóczából származtak, de a folytonos nemesítés következtében ma már attól lényegesen eltérnek. Ismertetőjelük az erőteljes növekedés, nagy lombzat, a zöldesfehér és bíborpirosszinnel pontozott gyümölcs, husának muskotály ize. Külön tövön fordul elő a him- és külön tövön a nővirág. Tenyészésénél az előbbiekből keveset kell megtartani, mert ezek terméketlenek.

d) A *F. virginiana* és a tőle származó fajok Észak-Amerikában honosak; levele kékeszöld, gyümölcse apró vagy közepes nagyságú, bőven termő és korai. Gyümölcsének husa skarlátpiros (innen ered a francia Ecarlate, az angol Scarlet Strawberry elnevezés), belül halványabb piros. E faj befőzésre elsőrendű.

e) Chiléből származik, a Cordillera de los Andes hegység oldalain vadon fordul elő a *nagygyümölcsű vagy chilei szamóca*. Levele és gyümölcse feltűnően nagy, gyümölcse illatos. Szintén kétlaki. Keresztezés által ebből a fajból állott elő azon osztály, melynek általánosan ismert neve:

f) *Ananász-szamóca*. (*F. grandiflora*). Rendkívül sok fajtát foglal magába, melyeknek száma évről-évre növekszik és a fajták, valamint a változatok tömkelegéből minden termelő megtalálja a talajának, éghajlatának és piacának legjobban megfelelő fajtákat.

A felsorolt osztályok legjelesebbjeinek rövid felemlítése is helyénvaló lesz, mielőtt a termelés főbb mozzanataira áttérnénk. Hangsúlyozni kell azonban, hogy egyik-másik fajta minden körülmények között nem fog egyforma és kielégítő eredményt adni, a minek okát tisztán abban az egyben találjuk, hogy különleges tenyészfeltételei vannak, a melyek talán itt-ott hiányzanak.

Még a 80-as évek végén került forgalomba, mint újdonás, a *Laxton's Noble* nevű fajta, a mely nemcsak feltűnése idején hódította meg a természeteket, hanem még ma is sok tekintet-

KAPÁLÓGÉPEK, LÓGEREBLYÉK, marokrakó aratógépek és fűkaszálók

gabonaaratásra is alkalmasan legolcsóbban és legjobb minőségben kaphatók:

DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁG, BUDAPEST,
VI. kerület, Vilmos császár-ut 61/g. szám alatt.

Képviselek kerestetnek.

Árlap és árajánlat ingyen és bérmentve.

ben felülmulthatatlan. Száraz telek és tavaszi utófagyok iránt érzékeny s ilyen helyekre csak kísérletképpen ültessük. Korai, rendkívül bőventermő, gyümölcse nagy, szabályos alakú. Husa tömött, sötétpiros színű, borizü aromával. A hol beválik, ott nagybani termelésre melegen ajánlható, mert piacos és a szállítást jól bírja. Kellő trágyázás mellett homoktalajokra is elsőrendű, sőt sokszor oly talajban is díszlik, a melyben más fajtákkal nem volt szerencsénk. Legszébb termését kétévés korában adja, miért is úgy kell beosztanunk a termelést, hogy minden évben legyen kétesztendő telepítésünk.

Méltó vetélytársa az imént említett fajtának a *Deutsch Evern*, az utóbbi évek egyik kiváló terméke. A *Noble*-nál néhány nappal előbb érkei, ugyancsak keményhusu, tehát szállításra alkalmas. Gyümölcse közepes nagyságú, szivalaku, színe élénkpiros, kellemes zamatu. Talaj tekintetében nem igényes, de az öntözést megkívánja, különben a szárazságban gyümölcsei aprók maradnak.

Megbecsülésre érdemes és már mintegy 30 év óta kedvelt a *Garteninspector A. Koch* nevű fajta, a mely azonban tökéletes kifejlődéséhez megkívánja a humuszban gazdag agyagtalajt. Homoktalajon — különösen nagybani természet okából — hiábavaló fáradozás a termelése. Hosszukás gyümölcse igen nagy, alul szélesen letompított, világospiros színű. Husa rózsaszínű, mely szín a gyümölcs belseje felé lassan fehérbe megy át; a rózsaszínű alapon jellegzetes fehér erek látszódnak szabályos elrendezésben. Ize igen aromás. Két rendkívül jó tulajdonsága van: igen korán érkei, másodszor levelei a gombabetegekkel, virága a tavaszi fagyokkal szemben edzett, ellentálló.

Közel 40 év óta termelik a *König Albert von Sachsen* (Albert szász király) fajtát, a mely az előbbivel ellentétben, a könnyű, mélyretergű és meleg talajt szereti. Leginkább óriási, cseresznyepiros színű gyümölcséért termelik és igazi kerti szamóca. Nagyban csak ott érdemes vele foglalkozni, a hol a közelben értékesíthető, mert zamatos, rózsaszínű husa puha, a mi miatt messzebbre nem szállítható. Középkorai érésű, néha későn érkei. Meg van az a tulajdonsága, hogy indái egy-kettőre virágzásnak indulva, augusztusban még egy termés adnak. Befőzésre elsőrendű E fajtától csupán jobb színezésű gyümölcseivel különbözik a *Belle Alliance* fajta, mely az idővel kivénülő *König Albert von Sachsen*-t lenne hivatva pótolni.

Igen korai, bőtermő és nagy gyümölcsű régi fajta a *Teutonia*. Ma már csak elvétve találkozunk vele, leginkább gyűjteményekben. Jó tulajdonságai azonban megmaradtak a *Kaisers Sämling* (Kaiser magonca) fajtában, a mely a *Teutonia* és a *König Albert von Sachsen* keresztezéséből állott elő. Homoktalajon is kielégítő termést ad, bár az első évi terméshezama nem nagyon viseli magán a »bőtermő« jelleget; de annál jobban emelkedik ez a második és harmadik évben. Szállításra egyáltalában nem alkalmas, de feldolgozásra elsőrendű. Gyümölcse nagy, szivalaku, világospiros, husa édes és omlós. Dacára annak, hogy későn virágzik, korai érésű.

A *White Pine apple* szintén régi fajta, a mely csak kertekbe leendő termesztésre alkalmas különlegesség. Gyümölcse nagy, szabályosan kerek, fehér, rózsaszínű lehelettel. Husa tiszta fehér, omlós, édes, igen fűszeres. Mint kivénülőben levő fajta, talaj és éghajlat tekintetében igényesebb. Igen bőtermő ott, a hol szereti a helyet. Bowle készítésére kitűnő.

A *Noble*-lal egyidőben érkei, de nem minden körülmények között díszlik a *Sharpless*. Igen nagy gyümölcsű, szabálytalan alakja lekerekített

vagy ellaposodott. Színe sötétpiros, husa tömött, csukros, igen aromás. Maga a növény erőteljesen növekedik és rendkívül bőtermő. Tömött husa daczára nem bírja a hosszabb szállítást, de közeli piacra elsőrendű.

Kitűnő befőtt készíthető a *May Queen* fajtából, a mely a virginiai szamóczák osztályának régi fajtája és a mely az egyetlen ma is elterjedt skarlátszamóca. Gyümölcse közepes nagyságú, narancsszínű kevert színű, édes és fűszeres. Valamennyi szamóczafajta között a legkorábban termő.

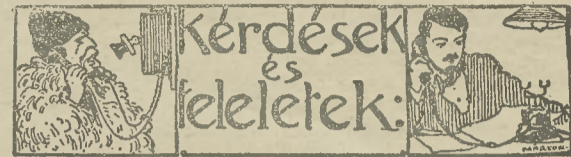
E pár fajta felemlítésével koránt sincsen a jó és használható fajták tárgyalása kimerítve. De e helyen a sok száz, szebbnél-szebb, jobbnál-jobb régi és újabb, egyik vagy másik célra alkalmas fajta és változat felsorolása és ismeretése még szűk korlátok közé szorítva sem lenne teljes. Csupán arra fektettük a fősúlyt, hogy olyan fajtákat soroljunk fel, melyek évek hosszú során át, gyakran ellentétes viszonyok és körülmények között is beváltak. A kit a szamóczaosztályok és általában a szamóczával végzendő kísérletek érdekelnek, azoknak próbaképpen ajánlhatjuk a chilei szamóczák közül a száraz talajra alkalmas és hálás *Lucida perfecta*-t; pézma-szamóca tanulmányozására a páratlan ízű *Royal Hautbois*-t; végül a hónapos szamóczák megismerésére, az indátlan és bőtermő *Busses rote* és *Busses weisse Rankenlose* nevű fajtákat.

(Folytatjuk.)

A magyar szent korona országainak 1913. évi külkereskedelmi forgalma. A keresk. m. kir. miniszter rendeletéből szerkeszti és kiadja a m. kir. központi statisztikai hivatal. Ára 10 kor. Tartalma azonos az eddigi külkereskedelmünkről összeállított könyvekével. Bizony ebből a műből is csak azt a szomorú tényt látjuk, hogy az előző öt évben rohamosan emelkedő külkereskedelmi forgalmunk egyszerre visszaesett az 1913. esztendőben s így közgazdaságunk depressziója tárul elénk. Míg ugyanis 1912-ben behozatalunk 2212·1 mill. kor., kivitelünk 1962·8 mill. kor., addig 1913-ban behozatalunk 2075·3 mill. kor., kivitelünk 1904·8 mill. kor. volt. Mint a műben foglalt rövid ismertetésből kivesszük, a behozatal csökkenése gépek, vas- és fémárukra vonatkozik nagyrészt, míg alig $\frac{1}{3}$ részben textil- és confection-árakra. Viszont kivitelünk apadása mezőgazdasági terményeinknek kisebb mérvű exportálásában és az áruk különbözetében leli magyarázatát, hisz a gabona és kukorica kivitele 57 millió koronával volt kisebb értékű, mint az előző évi, ez magyarázza meg az előző évi s 1913-iki kivitel közötti 58 millió kor. különbözetet, mert hát csak egy millió korona marad más terményekre, p. o. bor, kender és len stb. és állatok kivitelénél felmerülő apadás gyanánt. Mint igen helyesen mondja a mű bevezető lapjain, az ausztriai mezőgazdaság fejlődése folytán oly terméseredményt ért el, hogy már nem szorult annyi gabonára, mint eddig, míg ez az ottani gazdák dicséretére válik, addig a mi termésátlagaink stagnálása, sőt csökkenése szomorú tanúságot tesz arról, hogy Magyarországon a gazdasági tudás nem igen tudott ezideig tért hódítani és hogy a talajmivelés, de különösen az okszerű trágyá-

zás dolgában még mindig óriási hátramaradottságban leledzünk. A ki képes volna népünket arra bírni, hogy legalább is holdanként 1 q-val több gabonát tudjon átlag előállítani, mint eddig, az nagyobb érdemet szerez, mint az a hadvezér, ki a döntő győzelmet kivívja ellenségeink seregei fölött. Ez a közel 800 oldalas könyv tanulsága.

Kérdés. Visszatartott cselédgabona.

Vannak gazdaságok, melyekben január 1, április 1, július 1, október 1, a gabonailletmény eddigi kimérési ideje, törvény szerint előre. Egy ily gazdaságkezelője azt vitatja, hogy ő helyesen cselekedett, mikor még július 1-ére is rezervált gabonát cselédjeinek, mert július 1-én ő köteles eddigi szokás szerint előre egy negyed gabonát kiadni, — akkor pedig még nincs új gabona. Én pedig úgy hallottam, hogy a törvény csak július 1-éig engedi kielégíteni, azontul akár jár neki, akár nem, várni köteles az új aratásig, mert a többi az orsz. bizottságnak fel kellett ajánlani. Mégis felmerült a kérdés, ha nagycsaládu a cseléd, negyedév végéig elfogyasztja, rossz időjárás és munkahiány miatt egy vagy $\frac{1}{2}$ hónapig köteles várni a cseléd? Áll-e a július 1-ig történhető kielégítés kötelessége, vagy új gabonáig?

R.
Felelet. *Bogyós gyümölcsök térszükséglete* című kérdésre.

Egrest és ribizkét ritka esetben szokás külön sorokba ültetni és nekik külön területet szánni. Kivételes esetek közé számít e két gyümölcs-nemnél az az eset, ha a fajták elsőrendű piaci és gazdasági fajták; továbbá, ha a termést oly jól tudjuk értékesíteni, hogy az elfoglalt terület megfelelő kamatját is megadják a tisztességes nyereségen kívül. Szó sincs róla, kezelés szempontjából előnyös, ha egynemű növények együtt vannak; viszont az is igaz, hogy a kártételek könnyebben terjedhetnek, a mi miatt sokszor az egész jövedelem kérdésessé válhat. Áll ez főként az egresre, melyen az *amerikai lisztharmat* szokott rohamosan elterjedni és egész ültetvényeket tönkretenni, a hogy az néhány évvel ez előtt Szentendrén megtörtént. Ha kérdéstevő mégis valamelyes okból ragaszkodik az általa végrehajtandó telepítéshez, akkor az egresnél 80—100, a ribizkénél 150—200 cm. sor- és növénytávolságot kell adnia.

A ribizke és egres, mint alfa szokott rendszeren elhelyezést nyerni a gyümölcsösben, a gyümölcsfák sor- és növénytávolságok közeit töltve ki.
Ferenczi Endre.

Egyenlő táplálóértékű-e a különböző répafélék szárazanyaga? E kérdés megvizsgálása céljából Nils Hansson vezetése alatt Svédországban 1908—1909. és 1909—1910. év telén fejősteheneken széleskörű kísér-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füstöső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21.

leteket végeztek. E kísérletek úgy voltak berendezve, hogy 30 ismert nagyságu tejhozammal bíró állatot hat csoportra osztottak és azoknak egyenlő alaptakarmány mellett különböző takarmányrépaféléket adtak. Ezek mennyisége úgy volt megválasztva, hogy minden állat naponta a répával 2-4 kg. szárazanyagot kapott. A kísérletek folyamán az állatok testsulya és tejhozama egyformán változott, a mi a mellett szól, hogy a különböző répafajták szárazanyagának táplálóértéke egyenlő. (wi.)

Az Indus alsó völgyében tervezett öntözés jelentősége a gyapottermelés szempontjából. Az Indus alsó völgyében, az u. n. »Sind«-ben az évi csapadék 50—150 mm. közt változik. Talaja az Indus folyó iszapjából képződött és Kr. e. kb. 500 évvel igen jó öntözéssel ez a terület nagyon termékeny volt. Ma már a régi öntözőcsatornák közül alig néhány rövid csatorna létezik, a mely körülmény a lakosság elszegényedésére és kivándorlására vezetett. A területnek mindössze egynegyed részét művelik és itt az öntözés költsége ha-onként kb. 20-74 fr. és a 800.000-re menő lakosság mindössze csak 240.000 ha-t művel. Az új »Rohri Canal Project« öntözési tervzet lehetővé tenné 400.000—800.000 ha művelésésséből kb. 200.000—300.000 ha-on gyapotmagot termelhetnének. Az így megteremtett gyapottermelés körülbelül 30 gyapothántoló gyártelepet láthatna el nyersanyaggal. A befektetési költség kb. 250 millió frank és az államnak évenként 6—12 millió frankot jövedelmezne. (se.)

Házigomba elleni szer. A házigomba igen kellemetlen jövevény, mert ha valahol felüti tanyáját, rendszeren csak hosszadalmas procedura után lehet képződését megakadályozni és végképpen kiirtani. Ennek irtására sokféle szert ajánlanak, bár a készítmények legtöbbje teljesen értéktelen, mert használatuk után semminemű javulás sem mutatkozik, sőt a házigomba majdnem mindenik esetben szépen tovább fejlődik. Szükségesnek tartjuk azért egy házigomba-irtószernak a készítését röviden ismertetni, melyről azok, a kik eddig kipróbálták, igen elismerőleg nyilatkoznak. Készítéséhez szükséges: 750 rész chlorcalcium, 1500 rész Glaubersó, 60 rész szemeses szublimát, 500 rész víz és 2500 rész sósav. Először a chlorcalcium, a Glaubersó és a szublimát feloldandó a vízben, végezetül pedig hozzáadjuk a sósavat. Ezen folyadékkal kisebb időközökben alaposan megnedvesítjük a házigomba által megtámadott részeket és ügyelünk arra, hogy a szer a netaláni résekbe és repedésekbe is bejusson. K. Zd.

A denevér-guanó. Az Egyesült-Államok »Bureau of Soils« agrikulturnosztályának egy elemzési sorozatból nyert eredményei szerint a guanó összetétele a következő:

Lelőhely	nitrogén	foszfor-sav	káli	illó anyag
Karlsbad, Ujmexikó	4.24	2.31	1.28	—
Guadelup hegység	1.77	2.68	0.41	40.00
Torreón	10.82	1.08	1.01	—
Oregon Co Montana	8.10	2.06	0.58	—
San-Juan Porto-Rico	1.00	3.40	0.21	—
San-Juan Porto-Rico	0.50	2.40	0.29	—
El Fondo S Domingo Haiti	11.84	4.80	1.61	—

A guanó beltartalmában jelentékeny változások vannak, nagyon sok idegen anyag fordul elő benne, mint pl. közettörmelék stb. (a portoricoi minta magas mésztartalmának bizonyult). Kilugzódás folytán nagyon sok hasznos anyagot veszít, vagy pl. a nitrogénből átalakulás folytán, mint ammonia sok távozik el. Az intézet a haitii guanóra tereli a figyelmet, mint olyanra, a mely a még friss, meg nem bomlott denevérguanó összetételét tünteti fel. Kiszámították, hogy azon a vidéken, a honnan a minta származik, mindössze 700 tonna található, melynek teljes értéke 145.000 fr.-ra becsülhető, a mit az összetétele, vagyis a benne foglalt tápanyag értéke ad meg. Tonnánként az ára 207.3 fr.-ot tesz ki. A lelőhelyen valószínű, hogy a guanó értéke nagyobb és a minősége jobb. Az Egyesült-Államok területén felfedezett denevérguanó-telepek kiterjedéséről és kihasználásáról bővebb felvilágosítás nem adható, ugylátszik azonban, hogy egyes vidékeken megbecsülik és kihasználják. (gyj.)

HIREK.

Egyesületi élet. A Magyar Szakírók Országos Egyesülete a napokban tartotta évi közgyűlését Gelléri Mór kir. tanácsos elnöklésével. Az elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, majd Radványi László dr. jegyző mutatta be az évi jelentést, a mely kimerítően tárja föl az egyesület múlt évi működését. Ezután a jelentéseket intézték el, majd az alapszabályokat módosították. Végül az egyesület elhunyt tagjairól az emlékbeszédet mondták: Szilágyi Gyula dr., Lippai István dr., Bokor Gyula és Neufeld Ármin.

Hitelszövetkezeti kongresszus. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek szokásos évi gyűlései ma vették kezdetüket a Vármegeyház közgyűlési termében. Május hó 28-án délután a hitelszövetkezeti kongresszus folyt le, a melyen Seidl Ambrus miniszteri tanácsos elnököt. Bánffy György gróf rövid bevezető szavai után, a ki megemlékezve a legújabb beállott helyzetről is, egyhangú lelkesedés mellett azt indítványozta, hogy Öfelségét a királyt a kongresszus táviratilag üdvözzölje. A kongresszus alakításainak elintézését után Seidl Ambrus min. tanácsos elnök megnyitotta a kongresszust. A kongresszus keretében tartotta meg előadását Korányi Frigyes báró az OKH. további fejlesztésének szükségességéről, különös tekintettel a népjólét fejlesztésére. Az előadás végén határozati javaslatot nyújtott be, a melyben azt indítványozta, hogy a kormányhoz a következő kérelmeket terjesszék:

1. Az OKH. alaptökéjének az intézmény mai forgalmával és a jövő feladataival arányban álló emelése céljából támogatást szerezze meg.
2. Intézkedjék, hogy a postatakarékpénztár a kisemberek megtakarított fillérjeivel, jelentékeny összegű állandó betétet tartson az OKH. nél s az állami kötvények után elsősorban az OKH. kötvényeit vásárolja.
3. Rendelkezzék, hogy az állami és közhatóságok által kezelt alapok és közhatóságok által kezelt alapok és alapítványok az állampapírok után az 1898:XXXII. t. cz. szellemének megfelelően az OKH. kötvényeit vásárolják.
4. Intézkedjék, hogy a szövetkezetek közötti pénzkiegyenlítési forgalmat akadályozó az az állapot, hogy a szövetkezetek fölös betétei kétszeres tőkekamatadóval rovatnak meg, ezen az egyeres szervezeten belül szüntettessék meg.
5. Intézkedjék, hogy a közhatóságok a törvényhozás által a kisgazda- és kisparososztály jólétének előmozdítására alapított közérdekű intézményünk céljai felől tájékozottassanak és az intézmény erkölcsileg leendő jóakaratu támogatására, valamint működésének hathatós előmozdítására nyomatékosan utasítottassanak.

Végül Bernát István tartotta meg előadását, a mely után a kongresszus véget ért.

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége Bernát István elnöklésével Pest vármegye székházában tartotta meg rendes évi közgyűlését. Mailáth József grófot, a Szövetség elnökét a honvédelemmel kapcsolatos munkaköre távol tartotta a közgyűléstől. Schandl Károly dr. titkár bemutatta a szövetség múlt évi működéséről szóló jelentést, a mely elsősorban azokra a szolgáltatásokra utal, a melyet a szövetkezetek a hadikölcsönjesség, a szociális segítség és a hadikölcsönjegyzés terén nyújtottak. De még ennél is fontosabb az, hogy a szövetkezetek közrehatottak az uszora különböző fajának a megakadályozására is. Általános lelkesedéssel elnökké Mailáth József grófot választották meg s betöltötték az igazgatótanácsi helyeket. A közgyűlést követő igazgató-tanácsi ülésen a Szövetség alelnökeivé újból Károlyi Mihály grófot, Seidl Ambrust és Bernát Istvánt választották meg.

A torda-aranyosvármegyei gazdák gyűlése. Pünkösöd másodnapján tartotta meg a Tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányja tavaszi második gyűlését dr. Wolff Gyula elnöklete alatt a vármegyei gazdaközönség élénk részvétele mellett. A gyűlésen Török Bálint titkár tett jelentést az egyesület által jegyzett újabb hadikölcsönről, a hadifoglyok és rabok mezőgazdasági munkára leendő alkalmaztatásának módjairól, a bevonult gazdasági gépészek helyettesítése tárgyában tett miniszteri intézkedésekről, a gyapju, korpa, rézgalicz árainak maximalálásáról, a tervbevett romániai tenyészjuhimportról, stb. gazdasági vo-

natkozásu miniszteri intézkedésről. Az idej természet értékesítésének tárgyalása kapcsán a választmány elhatározta, hogy a gabonaforgalomnak július és augusztus hónapokban leendő szabaddá tétele tárgyában felir a földmivelésügyi miniszterhez, kérve a maximális áraknak fokozatosan történő megállapítását és pedig akként, hogy a korábban forgalomba hozott gabonáért a gazdák magasabb árakat kapjanak. Tudomásul vették, hogy a miniszteri kirendeltség az egyletnek 200 kor. segélyt adott mezei egérintő eszközöknek kikölcsönzés céljából leendő beszerzése végett. Titkár bemutatta a Füssy József lapkiadóval kötött szerződést, melyet a választmány jóváhagyó tudomásul vett. Jelentést tett előadó ezután az egylet heremagtisztító osztályának működéséről, 15 q raffia, 140 q rézgalicz, 10 waggon vetőmag stb. közvetítéséről, 1500 drb almacesmete kedvezményes áron leendő kiadásáról stb.

Az idej gabonatermes értékesítése. Az OMKE-ben május 28-án gyűlésre jöttek össze az ország nevezetesebb gabonakereskedelmi gőczpontjainak s a vidéki fiókoknak képviselői. Sándor Pál elnök megnyitó beszédében megemlékezett az olasz hitszegők által előállított helyzetről s felhívta a kereskedőket, hogy az ország minden részében tegyenek meg mindent a hadikölcsön jegyzése érdekében. Aztán Balkányi Kálmán titkár referált az idej gabonatermes értékesítéséről. Ismertette a különböző felmerült terveket s a hadviselő országok eddigi tapasztalatai alapján hangsúlyozta, hogy semmiféle megoldás nem képzelhető el a gabonakereskedelem teljes kirekesztése mellett. Többek hozzászólása után az elnök megállapította, hogy az egyöntetűen kialakult nézet szerint a kormány az idej termés értékesítésének technikájára nézve bármely módszert állapítson is meg; a gabonakereskedelem összes hivatott elemeinek tényleges közreműködése nélkül, a kitűzött feladatot meg nem oldhatja. Végül megbizta az értekezlet az elnökséget, hogy a felmerült eszméket az illetékes tényezőknek tudomására hozza.

A terményelőlegek és a gazdák. Kapcsolatban a kormánynak a terményelőlegekre vonatkozó rendeletével, az Országos Magyar Gazdasági egyesület sürgős felterjesztésben kérte pótlólag olyan értelmű rendelkezés kiadását, hogy a zöldhitelt nyújtó és ennek alapján az egyes gazdák termését megvásárló pénzüntézetek kötelesek legyenek a lekötött termést a hitelnyújtás időpontjától számított legfeljebb négy hónap alatt tényleg át is venni s a teljes vételárt úgy, a mint ezt a rendelet megállapítja, kifizetni. Különösen világosan kifejezésre volna juttatandó e pótlólagos rendelkezés szankciója gyanánt az is, hogy a szóbanforgó kormányrendeletben a termelő részére biztosított az a jog, hogy az ügylettől az előleg egyidejű visszafizetésével bármikor elállhat: erre az esetre, ha t. i. a hitelt nyújtó pénzüntézet négy hónapon belül a termést átvenni és kifizetni nem képes, vagy nem hajlandó, feltétlenül igénybe legyen vehető, minden hosszadalmas peres eljárás mellőzésevel.

Német gabonakereskedők mozgalma. Berlinből írják: A német kereskedelmi területnek gabonaszakmával foglalkozó ügyosztálya legutóbb ülést tartott, a melyen elhatározták, hogy beadvány útján kéri föl a kormányt arra, hogy az új kampányban ismét állítsa vissza a gabonakereskedelmet. A német gabonakereskedők pontos számítás után arra a meggyőződésre jutottak, hogy ha mostani kedvező természetű megvalósul, a gabona forgalombahozatalával foglalkozó szervezetek működése teljesen fölösleges lesz. Minden jel arra vall ugyanis, hogy abban az esetben, ha a mezőgazdasági helyzet nem rosszabbodik, az élelmezésre és takarmányozásra vonatkozó szigorú rendszabályok enyhítésénél is marad fölösleg az országban. A kormányhoz intézendő fölterjesztésben azonban arra is hivatkoznak, hogy a háború folyamán több kifogás esett a szervezetek működése ellen, minélfogva a fogyasztás és termelés érdekében levőnek is tartják, ha a kereskedelmet újra szerephez juttatják.

Német gazdák a Hortobágyon. Debreczenből írják: A boroszlói mezőgazdasági kamara értesítette Debreczen tanácsát, hogy a kamara számos tagja kirándulást tesz a Hortobágyra, hogy a magyar állattenyésztést tanulmányozza. A német gazdákat vendégszeretettel várják Debreczenben.

A vetőmagpiacról. Muhar- és kölesmag iránt állandóan nagy a kereslet, kölesmag ára e héten ismét emelkedett, irányzata szilárd. Muharmag kínálata nagyobb tételekben hiányzik és továbbra is emelkedő irányzatot követ. Nyersáruért az árak 100 kilogrammonként koronákban a következők: Lenmag 60—62, köles 70—72, muharmag 76—78, biborhere 80—82.

Kövessük a háborus időkben délvidéki gazdatársaink példáit. A folyó év tavaszán, gazdasági hivatalos szemleutak alkalmával megállapítást nyert az, hogy a német anyanyelvű délvidéki hazafias községek legtöbbszörében, nevezetesen Bácsbodrog, Temes, de legkivált Torontálmegye több törekvő községében a háborus idők dacára is a mezőgazdasági állapotok csak olyan kedvező képet nyújtanak mint más esztendőben. Így egyebek közt, a délvidéki internátus igazgatója Striegl József is kiemeli, hogy Nákófalva, Máriaölde-Nagyteremia, Kunszőlős és sok más torontáli községben, megmunkálatlan és bevetetlen területet sehol sem találunk. A majdnem kivétel nélkül műtrágyázott vetések kitünően állnak. Nem egy helyen boronával kellett ritkítani az őszi tulbuja búzát. A mező-, kert és szőlőgazdák összes munkáit 15—17 éves legénykék, vagy 50—60 éves idős emberek végzik, az asszonyok és mindkét nembeli iskolás gyermekek segítségével. Azonkívül termérek délvidéki község ültetett be ezidén négyzerte akkora területet koraburgonyával, mint más években. Ezek a koraburgonyával beültetett telepek még békés időkben is rendkívül jövedelmezőknek bizonyultak, ezidén pedig élelmiszer piacainknak valóságos jótéteményeivé válhatnak. A buza és tengeri készletek legutóbbi hivatalos összeírása alkalmával az ország egyetlen vidékén sem találtak oly nagy mennyiségű fölös buza és tengeri készleteket, mint Torontálmegye legtöbb községében. Az ottani németajku és mindenképpen hazafias érzésű gazdaközönseget az ország bármely vidéke a leglelkismeretesebb kötelességteljesítés követendő példaként állítja maga elé.

A zöld takarmány. Ausztriában rendeltileg tilalmazták a buza, rozs, árpa és zab zöld takarmánynak leendő lekaszállását vagy leelgetését. Igen helyesen! Hasonló rendszabályt léptettek most életbe Németországban búzára és rozusra nézve.

Allami borárverés. A tarzali m. kir. vinczellériskola borainak egy része folyó évi junius hó 5-én d. e. 1/2 10 órakor tartandó borárverésen eladásra kerül. A venni szándékozók az eladó borokat ott helyben bármely nap megizlelhetik, mintákat azonban csak utánvétellel küld a vinczellériskola igazgatósága.

A budapesti erődítményeken belül levő szőlők kezelése. A budapesti erődítmények több részletén, a sánczokon belül szőlőterületek vannak. Ezeknek a tulajdonosok által lévő kezelése a háboru tartama alatt lehetetlen, mert katonai szempontból nem engedhető meg, hogy az erődítési művek belsejében ismeretlen polgári egyének, habár csak rövidebb ideig is tartózkodjanak. Viszont ha az erődítményeken belül levő szőlők művelése a háboru tartama alatt mellőztetnék, ez által azoknak nemcsak a jelen gazdasági évre, de esetleg a későbbi időkre is kiható elsatnyulása következne be. Ennek elkerülése végett a budapesti cs. és kir. hídfőparancsnokság úgy intézkedett, hogy az erődítményeken belül levő szőlők kezelését a katonai kincstár költségén, a szőlőművelésben szakképzett katonai egyén vezetése alatt a szőlőművelésben jártas katonák által fogja végeztetni.

A hídfőparancsnokság azonban számít arra, hogy az érdekelt szőlőbirtokok a szőlőkben katonák által végzendő munkálatokat, az azok

végrehajtásához szükséges anyagok és eszközök rendelkezésére bocsátásával — saját érdekükben — támogatni fogják. A szóban levő s az erődítmények mentén szétszórta fekvő szőlőterületek megveléséhez szükséges anyagok és eszközök ugyanis nem állanak a hídfőparancsnokság rendelkezésére s azoknak a megfelelő mennyiségekben történő beszerzése a jelenlegi viszonyok között nehézségekkel is járna. Ezt az érdekelt szőlőbirtokok bizonyára méltányolni fogják s a szóban levő anyagokat és eszközöket annál szívesebben fogják rendelkezésre bocsátani, mert a szőlők megvelésére szükséges katonai munkaerőt ingyen kapják, holott más helyeken drága pénzért is alig lehet szőlőmunkásokat kapni.

A m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és Ampelologiai Intézet figyelemzetni kívánja a szőlőgazdákat, hogy a peronospora elleni védekezés terén — tekintettel a változékony, sokhelyen zivataros időjárásra, valamint a rézgálicznak mindenfelé, nemcsak nálunk, hanem az összes többi szőlőművelőországokban tapasztalható kisebb-nagyobb hiányára — igyekezzenek a permetezés körül a lehető legnagyobb takarékosággal eljárni. Az Ampelologiai Intézet nevezetesen azt ajánlja a szőlőgazdáknak, hogy a rézgáliczot törekedjenek a lehetőségig úgy osztani be, hogy abból legalább a szokásos három fő permetezést (virágzás előtt, a virágzás utánit kötéskor s a zsendülés körül) okvetlen elvégezhessek. A mikor pedig az esők, zivatarok általi lemosások a permetezés ismétlését, a kisegítőpermetezések közbeiktatását teszik szükségessé: akkor vegyék igénybe takarékoságból ezeknek céljaira a vasgáliczos leveket. Így azután, ha összesen 10 kg. rézgáliczot számítunk a három fő permetezésre, kellő beosztással megküzdhetünk a peronosporával, még ha nedvesebb is lesz az időjárás a nyáron. A vasgálicznak a permetezés körül saját tapasztalásunk szerint legcélszerűbb felhasználását az Ampelologiai Intézet által kiadott »Tájékoztató«-ból lehet megtanulni, a melyet az intézet mindenkinek díjtalanul megküld, a ki ez iránt hozzájárul, czime: Budapest, II., Debrői-ut 15. szám. Ez alkalommal azt is szívére kell kötnünk a szőlőgazdáknak: hogy permetezőlékésítés céljából a vasgáliczot és rézgáliczot összekeverni nem helyes, mert mindenik csak külön-külön alkalmazva felel meg legjobban céljának.

Száritott paradicsom Németországban. A m. kir. kereskedelmi muzeumnak egyik berlini levelezője jelenti: Már évek óta figyelemzetem a hazai zöldségtermelőket a Németországban állandóan emelkedő paradicsom-szükségletre. Az idej háborus esztendőben a főzélékek és gyümölcsök még nagyobb szerepet játszanak, mint máskor, miért szükségesnek tartom a következőket termelőink figyelmébe ajánlani:

A hazánkban termelt paradicsom nagyobb részt vékony héjjal bír s ennek következtében hosszabb ideig tartó szállításra nem alkalmas. Minthogy Németországban a száritott paradicsom jól be van vezetve s ezidőszert mindenemü konzervált főzélékek és gyümölcsfélék nagymennyiségben fogyasztatnak, ajánlatos lenne, ha a hazai termelők a paradicsomot megszáritánák s így aszalt állapotban exportálnák. Aszalt paradicsomot főképp Spanyolország szállít a német piacnak. A spanyolok az érett paradicsomot leszedve, felébe vágják, megsózzák s azután megaszalják. Az ily módon elkészített paradicsom közkedveltségnek örvend. (11.159.)

Erdősítési és csemetenevelési jutalmak. Báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter az erdősítéseket teljesítő birtokok részére részben készpénzben és részben disz-

tárgyakban összesen tizenegy nagy jutalmat, tiz elsőrendű és kilencz másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki 1000 koronától 2000 koronáig terjedő értékben. A csemetekerteket telepítő és fenntartó birtokosok részére pedig összesen 15 elismerő jutalmat 300 koronától 100 koronáig terjedő értékben. A jutalmak nagyobb része készpénzben, kisebb fele pedig disztárgyakban adatik ki.

Budapesti takarmányvásár.

(IX., ker.) Mester-utca, 1915. évi junius hó 4. napján. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Fölhoztak a szokott községekből 69 szekér réti szénát, 15 szekér muhart, 1 szekér zsupszalmát, 12 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, és 60 szekér luczerna és zabos-bükköny slb. 300 zsák szecsát.

A forgalom közepes. Árak métermázsánként fillérben a következők: réti széna I. r. 6. 1300—1600, réti széna II. r. 6. 700—1200, réti széna csomagolása —, muhar 1400—1800, zsupszalma 1100—1100, alomszalma 600—800, takarmányszalma —, tengeriszár —, zabos-bükköny 900—1400, lóhere 900—1200, luczerna 800—1100, köles —, sarju —, szalma szecska 1300—1400. Összes kocsiszám 160 Összes súly 192.000 kilogramm.

S Z E S Z,

A szeszületben e héten is gyérebb volt a forgalom. Új nagyobb üzlet a készletek és régebbi kőtések folytán csak kevés létesült. A hordósüzlet valamivel élénkebb.

Denaturált szeszben a kínálat gyérebb volt és főleg másodkézből történtek eladások.

Az árak (maximális) nagyban:

Kontingens nyersszesz adózva	190 K.
» finomított szesz adózva	200 »
Adózott finomított szesz	360 »
Exkontingens finomított szesz eczetgyárosok	130 »
Denaturált szesz	135—142 »

NYILTTÉR.

(E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget).

FERTŐZŐ ÁLLATBETEGSÉGNÉL

t. gazdatársaink figyelmébe ajánljuk a JENNER-PASTEUR INTÉZET szérumait és oltóanyagait, a melyeket elismert előnyeik folytán az egész országban előszeretettel alkalmaznak. Ezen előnyök:

1. Az anyag megbízhatósága.
2. Az anyag eltarthatósága.
3. A mérsékelt árak.
4. A kiváló védőképesség.

Fertőzött állományok beoltására:

KOMBINÁLT SZÉRUMOS OLTÓANYAGOK.

Beteg állatok kezelésére:

GYÓGYÍTÓ RAPID SZÉRUMOK.

A JENNER-PASTEUR INTÉZET

első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak.

BUDAPEST, VIII., Rökk-Szilárd-utca 39.

Felölős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

AMERIKAI MOTORTRAKTOR,

20 HP., I. H. C. gyártmány, BENZIN-, BENZOLÜZEMŰ,

alig használt, kitünő gépészszel átvizsgált állapotban, ekével és extirpátorral eladó.

BARSI LEIDENFROST KÁROLY, PUSZTA-CSÉVI GAZDASÁGA.

Eredeti importált
amerikai manillazsineg,
kézi kévekötel.

Uj és egyszer használt
zsákok,
ponyvák,
pokrócok.

Hazai zsák- és ponyva- gyár és kölcsönintézet

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany-János-utca 10.

Sürgőnyczim: Nagela Budapest. Vidéki telefon: 104—10 és 35—92.

Manilla-zsineget

elsőrangú minőségűt, bármilyen mennyiségben szállít a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.
Budapest, VI. kerület, Váci-ut 141. sz.

Telefon: 45—15. és 5—27.

Sürgőnyczim: Mágomobil.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3,45 korona. Utánvétellel küldve 3,65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

ELSŐRENDÜ

KÉVEKÖTŐKET,

pamutzsákokat,
kenderzsinegeket

szállít gyári áron a

**Juta és kenderipar
részvénytársaság**

Budapest, V., Klotild-utca 22.

Kérdezősködéseknel a mennyiség, minőség és méretek pontos közlése kéretik.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, IX., Calvin-tér 10. saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég- és betöréses lopás ellen, ugyiszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerinti előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. A lefolyt 14 év alatt a tagok kétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2.550.760	₺
Tartalékok	4.461.015	"
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	15.050.000	"
	7.072.000	"
Biztosított érték tűzben 1914. évben	980.000.000	"
	68.500.000	"
Életbiztosítási állománya	19.013.428	"

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete” alapítása és főköztéménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat Budapest, IX., Calvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.

CLIMAX
Nyersolaj **magánjárók**
és
lokomobilok

a „wieni” motorgyár **BACHRICH ÉS TÁRSA**
betéti társaság vezérképviselőjénél,
WEISZ JÓZSEF

Budapest, VI., Gyár-utca 20. Telefon: 71—01.

Miután a **magánjárók** rendelésre lesznek készítve, úgy **azonnal** kell a rendelést eszközölni, hogy a **cséplési időnyig pontosan szállíthatók legyenek.**

☛ Lokomobilok 5—25 lóerőig raktáron vannak. ☛

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban:
Budapest, VIII., József-utca 15.

EREDETI STOCK MOTOREKE

azonnal szállítható
1100 gép üzemben.

6. éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

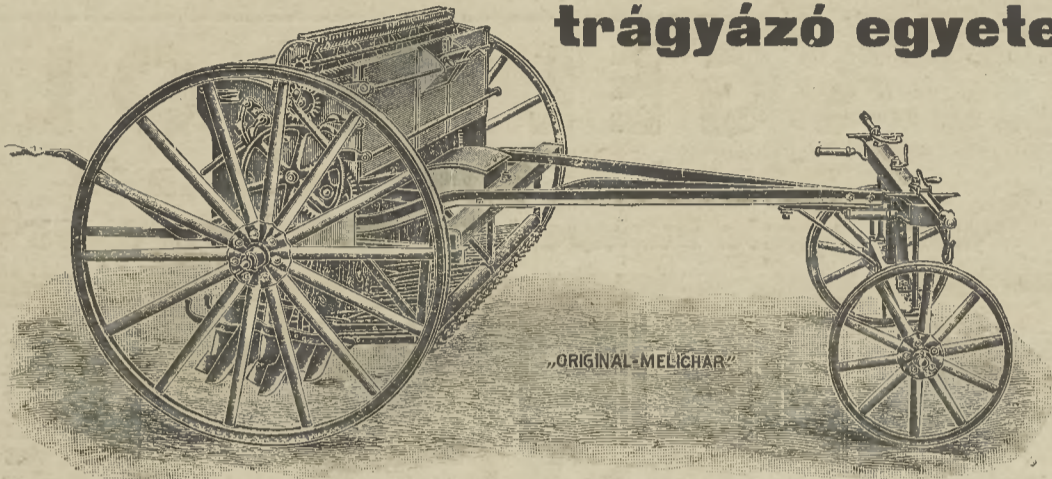
VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, V. KER. KLOTILD-UTCA 4 SZÁM.
TELEFON: 76—94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

IMPERATOR

mütrágyaszóróval egyesített sorbavető- és sorba-
trágyázó egyetemes vetőgépeink

értékes előnyei a jelenlegi
viszonyok mellett különösen
fontosak.

Az e géppel elérhető:
egyenletes vetés,
valamint a
mütrágya sorbavetése

a vetőmag- és mütrágya- nagyfoku megtakarítását

eredményezik, miáltal oly mértékben emelik ezen egyesített vető-
gépeink gazdaságos alkalmazását és használhatóságát, hogy az

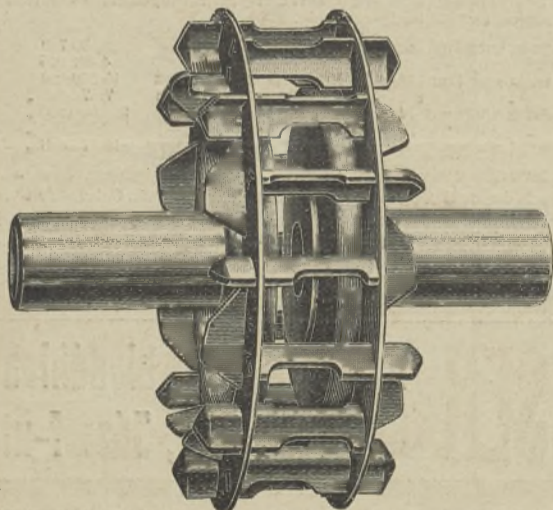
IMPERATOR már az első idényben kifizeti magát,
hisz qualitativ munkateljesítményével

a jó termés oly fontos előfeltételeit biztosítja, melyeknek értékét minden gyakor-
lati gazda kellőképpen értékelni tud.

EREDETI

EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL“

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűsé-
gükben rejlő tökéletességüknel és jó mun-
kateljesítményüknel fogva világhírnévre
tettek szert.

Több mint 68,000 eredeti MELICHAR vetőgép üzemben!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Érdeklődőknek készséggel küld részletes ábrás leírást:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Teréz-körut 26.